

Tietoaiika

3/2000

Tietoaika

Suuri osa suomalaisista seilaa sujuvasti tiedon ja tietotekniikan tulvassa. Uusia tietokone- ja internet-talouksia on tullut viimeisen kolmen vuoden aikana 350 000, uusia matkapuhelintalouksia yli 800 000.

s. 6-7

Kannen maalaus:
"Maata näkyvissä"

Marja-Leena Pulkinen

4 LEHMÄTKIN LENTÄVÄT...

5 MAAILMAN ENSIMMÄINEN SUHDANNE-TIEDON WAP-PALVELU

**MATKALLA MOBIILIIN
INFORMAATIOYHTEISKUNTAAN**

6 TIETOYHTEISKUNTA JAKAA SUOMALAISIA

8 YKSI REIKÄ YHÄ LEVEÄMMÄSSÄ JA PAKSUMMASSA PUHELINPEITOSSA

11 TIEDON TULVASSA PURJEHTIMISEN TAITO

14 HIUSKARVAN VARASSA

18 KOTIMAAN KATSAUS

- Kuudes kasvun vuosi laman jälkeen
- Teollisuus vauhditti kasvua joulukuussa
- Kuntarintamalta ei mitään uutta
- Teollisuustuotanto kasvoi joulukuussa ennätyskäsittelyisesti
- Uusi pikaennakko: teollisuus kasvoi tammikuussa 6,5 prosenttia
- Teollisuusyritysten liikevaihto kasvoi 11 prosenttia...
- ...rakennusyritysten 7 prosenttia
- Tuontihinnat nousseet vuodessa jo yli 12 prosenttia
- Palvelualat edelleen tasaisessa kasvussa
- Suomalaisten luottamus talouteen vahvistui tammikuussa
- Maa-ainekuljetusten määrä kasvoi vuoden viimeisellä neljänneksellä
- Vastavalmistuneiden työllisyys parantunut kaikilla koulutusasteilla
- Naisten asema työmarkkinoilla vaikeutui 90-luvulla
- Ansioiden vuosinousu loka-joulukuussa 2,5 prosenttia
- Inflaatio tammikuussa 2,2 prosenttia
- Majoitusliikkeiden yöpymismäärä kasvussa kuudetta vuotta peräkkäin
- Tammikuun tieliikenteessä kuoli 26 ihmistä

28-29 KANSAINVÄLINEN KATSAUS

- Sosiaaliturvamenojen osuus EU:n taloudesta pieneni edelleen
- Yksityinen kulutus veti EU:n talouskasvua
- Ipeiros köyhin, Lontoo vaurain
- Puolet ruotsalaisista saa eläkettä 60-vuotiaana
- Ruotsiin Emmoja ja Oscareita

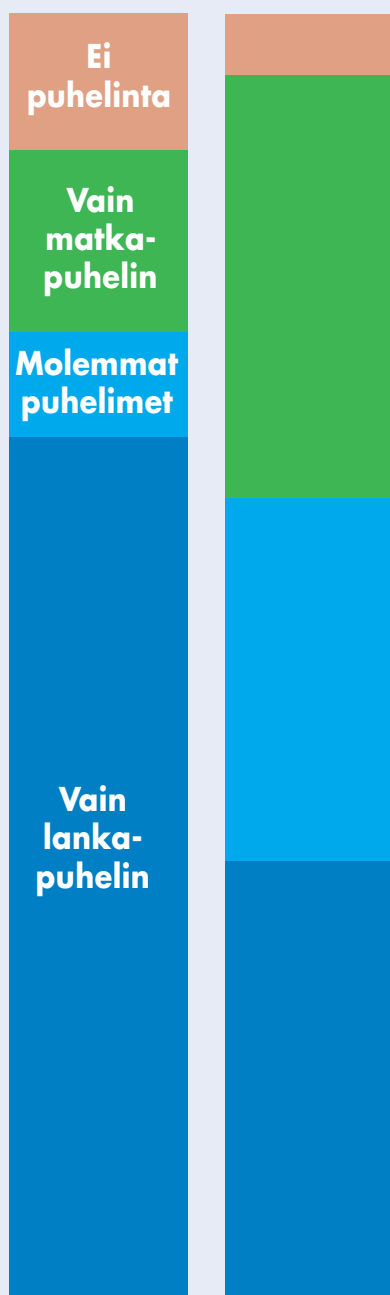
30 KUUSELAN KUVIOT

- Järjestyttä esityksiin

Puhelin- peittävyys yhden hengen talouksissa

1996

1999

s. 9-11

Kotimaan katsauksen taulukot

- 19** Kokonaistuotannon kuukausikuvaaja
Kansantalouden kysyntä ja tarjonta
Valtionvelka
Valtion tulot ja menot
- 20** Markkinahakkuut
Teollisuustuotannon volyyymi-indeksi
- 21** Konkursit
Myönnetty rakennusluvat
Rakennuskustannusindeksi
Asuntotuotanto
Asuntojen hinnat
- 22** Ulkomaankauppa
Vaihtotase
Keskeisiä valuuttakursseja
Keskeisiä korkoja
- 23** HEX-osakeindeksi
Kaupan myynti
Yleisön talletukset pankeissa
Pankkien luotot yleisölle
- 24** Työttömyys
Työllisyys
- 25** Palkansaajien ansiotasoindeksi
Julkisten menojen hintaindeksi
Kuluttajahintaindeksi
Tuotannon hintaindeksi (1949=100)
Tukkuhintaindeksi (1949=100)
- 26** Tuontihintaindeksi
Vientihintaindeksi
Teollisuuden tuottajahinta-,
kotimarkkinoiden
perushinta-, tukkuhintaindeksi
- 27** Rekisteröidyt uudet autot
Majoitustoimint
Väestömuutokset

Aikasarjataulukot

- 19** Bruttokansantuote
20 Teollisuustuotannon volyyymi-indeksi
21 Rakennuskustannusindeksi
22 Ulkomaankauppa
23 Kaupan myynnin määräindeksit
24 Työmarkkinat
25 Kuluttajahintaindeksi
26 Tukkuhintaindeksi
27 Väkiluku

28 Kansainvälisen katsauksen taulukko

Väkiluku • BKT • BKT/as. • BKT vuosimuutos • Teollisuustuotanto • Työttömyysaste
• Kuluttajahinnat • Vähittäiskaupanmyynti
• Osakkeiden hinnat

Alan ensimmäinen toimialakatsaus:

Työttömyyttä ja työvoimapulaa parturi- ja kampaamoalalla

s. 14-17

Tietoteknologia etenee – entä tietoyhteiskunta?

Suomalainen tietotekniiktori on kiistatta maailman luokkaa. Myös kansalaiset ovat vauhdilla siirtymässä tietoyhteiskuntaan – jos se vain on mahdollista hankkimalla erilaisia teknisiä vempaimia. Ehkä kuitenkin ei ole, jos tietoyhteiskunnalla tarkoitetaan tietämiseen pohjautuvaa yhteiseloä.

Kännykkä, Internet, sähköposti, mutta myös perinteiset viestimet tuovat jatkuvasti uutta informaatiota havaintokenttäämme. Jussi T. Koski kirjoittaa (s. 11-13), että informaatiotulvala voi olla vaikutuksia peräti henkiseen terveyteen. Sen suurimmat vaikutukset kohdistuvat kuitenkin tiedon syntymiseen. Informaatiotulva taitaa olla isoin este kunnan tiedon muodostumiselle.

Koska kännykkä on tietosektorin tuote, suomalaisen tietoyhteiskunnan syntyä kuvataan usein kännyköiden lisääntymisellä. Vaikka 70 prosenttia suomalaisista sanookin ”soittelevansa vain asian perästä”, kännykkä on vain mukava yhteydenpidon väline. Tiedolle se ei ole tuonut uutta roolia kanssakäymisessämme.

Sivujen 6-13 juttumme tietoyhteiskunta-asenteista ja puhelinteikon kehityksestä antavat kuitenkin vinkkejä uudenaikaisesta kerrostuneisuudesta. Yhteiskunnan pohjalla ovat syrjäytyneet (puhelimettomat). Keskellä on laaja keskiluokka, jota ”ei tiedon tulva vaivaa”, mutta Internetin käyttö kuitenkin sujuu. Huipulla ovat hyvin koulutetut tiedon ja erityisesti tietoteknologian ammattilaiset.

Jussi Melkas ■

Tietoaiika

ISSN 0781-0644

Ilmestyy 12 kertaa vuodessa
WWW-sivut:

www.tilastokeskus.fi/tietoaiika
PL3A, 00022 TILASTOKESKUS

Sähköposti (Internet):
tiedotus.tilastokeskus@tilastokeskus.fi
henkilöt: etu.sukunimi@tilastokeskus.fi
faksi (09) 1734 2354
p. (09) 17341

PÄÄTOIMITTAJA:

Jussi Melkas,
p. 1734 3200

TOIMITUSSIHTEERIT:

Jouni Kotkavuori,
p. 1734 2269
Mikko Erjos,
p. 1734 2236

TYÖRYHMÄ:

Kyllikki Kivekäs
(kotimaan katsaus),
Mikko Mäkinen (informaatikko),
Aila Marjamäki (taitto),
Irene Matis (ulkoasu),
Jarmo Nousiainen (kuvitus),
Jussi Korpi (kuvitus).

TILAUKSET:

Annikki Naukarinen,
p. 1734 2531
Irttonumero: 39 mk,
vuositilaus 12 numeroa
vuodessa: 410 mk,
kestotilaus: 350 mk.

PAINOAIKKA:

Uusimaa Oy

Julkaisija: Tilastokeskus. Lehden kirjoitukset eivät ole Tilastokeskuksen kannanottoja vaan niistä vastaavat tekijät. Lehden tiedot ovat vapaasti lainattavissa. Lainattaessa mainittava lähteenä Tietoaiika.

Lehmätkin lentävät...

Viime vuoden lopussa Helsingin pörssin markkina-arvo oli runsaat 2 000 miljardia markkaa, kun bruttokansantuotteen arvo viime vuonna oli 718 miljardia markkaa. Epäsuhde tulevaisuuden odotusten ja toteutunutta kehitystä kuvaavien faktatietojen välillä saattaa olla melkoinen.

Nykyisellä kurssitasolla pörssin markkina-arvo on lähes kolminkertainen bruttokansantuotteeseen verrattuna. Tämä edustaa ilmeisesti kaikkien aikojen kansainvälistä huippua, sillä vastaava suhde esimerkiksi USA:ssa on noin kaksinkertainen ja useimmissa Euroopan maissa pitkälti alle 100 prosenttia. Vielä 1990-luvun alkuvuosina pörssin markkina-arvo oli Suomessakin vain 10-15 prosenttia kansantuotteesta. Pitkän ajan keskiarvo USA:sta on noin 50 prosenttia. Toki kannattaa muistaa, että Suomen poikkeuksellinen tilanne selittyy osin tietotekniikka-ilmiöllä ja sillä, että teknologia-osakkeiden osuus pörssin arvosta on suurempi kuin ilmeisesti missään muussa maassa.

Talouden uudet painotukset näkyvät myös informaatio-ilmastossa. Viime vuodet ovat olleet varsin otollista aikaa kaikenlaisille tulevaisuutta peilaaville lennokkaille tarinoille. Mennyttä kehitystä kuvaavat tilastotiedot eivät oikein jaksa kiinnostaa samaan aikaan, kun pörssianalyitikot lataavat huimia kasvuodotuksia ja iltapäivälehdet luettelevat päivittäin uusia optio- ja pörssimiljonäärejä. Talouslehdet ovat täynnä internettiä ja ns. uutta taloutta koskevia artikkeleita. Tämä ilmaston muutos on osaltaan vauhdittanut teknologia- ja internet-osakkeisiin liittyvää 'hypeä', joka nyt markkinoilla ehdottomasti vallitsee.

Pörssi ei toki ole merkityksetön ilmiö reaalityalouden kannalta. Pörssin kehitys vaikuttaa yhä enemmän yritysten, kotitalouksien ja koko kansantalouden käyttäytymiseen. Ja näyttää siltä, että pörssikursseista on tullut tärkeä lisämuuttuja myös talouspolitiikkaan. Pörssikehityksen tuoman vaikutuksen erotteleminen esimerkiksi viime vuoden kansantalouden tilinpitovuista on kuitenkin perin hankalaa.

Yrityksille pörssi on tarjonnut nopeasti laajenevan pääomalähteen, jonka tukemana yksityiset investoinnit ovat Suomessakin kasvaneet viime vuosina yli kaksinkertaista vuosivauhtia bkt-kasvuun verrattuna. Esimerkiksi pienten teknologiayritysten mahdollisuudet

saada pääomia ovat parantuneet. Investointien nopea kasvu on puolestaan vauhdittanut tuottavuuden ja tuotantopotentiaalin nousua. Pörssi ja etenkin USA:n pörssi ovat olleet avainasemassa myös globaalien tuotantoresurssien suuntautumisessa uudelleen kylmän sodan päättymisen jälkeen.

Toinen pörssin vaikutuskanava kulkee odotusten ja ns. varallisuusvaikutuksen kautta yksityiseen kulutukseen. USA:ssa kotitalouksien kulutuskysyntä on viime vuosina kasvanut nopeammin kuin käytettävissä olevat reaalitytulot. Säästämisaste on painunut miinuksille samalla, kun kotitalouksien osakesijoitusten arvo on noussut. Lähes puolella amerikkalaisista kotitalouksista on pörssivarallisuutta, jonka kasvusta arviolta 3-4 prosenttia suuntautuu kulutukseen.

Suomessakin arvopaperisäästäminen on viime aikoina nostanut suosiotaan kotitalouksien sijoitusmuotona. Jopa lainavaroin tapahtuva pörssisijoittaminen on taas yleistymässä 1980-luvun lopun malliin. Vaikka Suomessakin kotitalouksien sijoitusten arvo on tuntuvasti noussut, tämä ei ilmeisesti ole vielä lisännyt kulutuskysyntää. Vaikutus on voinut olla jopa päinvastainen, sillä nouseva kurssitaso on houkuttellut 'löysää rahaa' kulutuksesta pörssiin. Viime vuonna sekä kaupan myynti että yksityisen kulutuksen kasvu jäivät ennakoitua heikommiksi. Myös kotitalouksien säästämisaste menee Suomessa päinvastaiseen suuntaan kuin esimerkiksi USA:ssa. Hyvä pörssikehitys on vauhdittanut myös työsuhdeoptioiden realisoitua, mikä viime vuonna nosti kansantalouden palkkasummaa noin 4 miljardilla markalla.

Nykytilanne antaa eväitä varsin ristiriitaisiin johtopäätöksiin. Voidaan väittää, että korkeat pörssikurssit heijastavat talouden hyviä kasvunäkymiä ja yritysten korkeita voitto-odotuksia. Mutta ovatko nämä odotukset Suomessa niin paljon paremmat kuin muualla. Ja toisaalta voidaan myös perustellusti väittää, että pörssiin liittyvät odotukset ovat irtautuneet reaalitymaailmasta ja historiallisista suhteistaan.

Pörssin markkina-arvo kertoo myös siitä, että Suomen talouden riskit ovat kasvamassa. Taloutemme on nyt poikkeuksellisen herkkä mahdollisen pörssitaantumien finanssi- ja reaalityvaikutuksille.

Timo Relander, Tilastokeskuksen pääjohtaja

Maailman ensimmäinen suhdannetiedon wap-palvelu

Tilastokeskus julkisti uuden wap-palvelunsa tietomessuilla Helsingissä helmikuun alussa. Wap-palvelun idea on tuoda kotimainen ja kansainvälinen suhdannetieto saataville ajasta ja paikasta riippumatta.

Palvelu tarjoaa EU-maiden, Baltian, Venäjän, USA:n, Kiinan ja Japanin keskeisimmät suhdanneindikaattorit. Lisäksi palvelusta voi seurata IBS-News-palvelun viimeisimpiä uutisotsikoita. Palvelu toimii sekä Soneran että Radiolinjan liittymissä.

Palvelun sisältö perustuu kyselyyn, joka tehtiin tuhannelle asiakkaalle. Eri-tyisesti paljon matkustelevat henkilöt

odottavat palvelua, josta voi mukavasti ja täsmällisesti tarkistaa ulkomailla ollessaan talouden tunnusluvut.

Hetkessä suhdannetietoja kymmenistä maista

Uusi wap-palvelu on kuin sähköinen taskutilasto, josta heti näkee vaikkapa, mikä on Saksan kuluttajahintojen muutos tai mitä vauhtia Kiinan bkt kasvaa. Englanninkielinen Economic Trends -palvelu sisältää tuoreimpia suhdanneindikaattoreita 24 maasta ja Euroopan unionista. Palvelu on maailman ensimmäinen suhdannetiedon wap-palvelu.

Economic Trends -palvelu toimii kaikissa WAP 1.1 -käyttöjärjestelmää tukevilla wap-selaimissa kuten Nokia 7110 -puhelimessa. Se sijaitsee Soneran Zed-palveluportissa.

Matkalla mobiiliin informaatioyhteiskuntaan

Vuoden 2003 loppuun mennessä arvioidaan maailmassa olevan miljardi matkapuhelinliittymää. Ennusteiden mukaan puhelin on silloin yleisin liittämä internetiin. Puhutaan siirtymisestä mobiiliin tietoyhteiskuntaan, jossa tiedon saanti voi tapahtua langattomasti ajasta ja paikasta riippumatta.

WAP eli wireless application protocol on kieli, joka on kehitetty wap-puhelimia varten. Se vastaa HTML:ää webbissä. HTML on kuitenkin liian monimutkainen ja grafiikkaorientoitunut

pieninäyttöisiin laitteisiin, joissa on lisärajoituksena vielä rajallinen latauksen kesto ja hidas tiedonsiirtonopeus. Myöhemmin HTML ja WAP tulevat kuitenkin yhdentymään uudeksi XML-internet-kieleksi.

Hinnoittelusta avainkysymys

Wap-puhelimien tulo markkinoille on ollut odotettua hitaampaa. Kysyntää on, mutta puhelimia niukasti. Toiseksi operaattoreiden hinnoittelu on ratkaisevassa asemassa. Internetin ilmaisuus on operaattoreiden kauhukuva, jota ei haluta wap-puolelle. Toistai-

seksi asiakas saa käyttöönsä vain sen operaattorin palvelut, jonka kanssa on sopimus. Wapin maailmassa ei siis voi ainakaan toistaiseksi vaellella kuten internetissä. Jos esimerkiksi haluaa käyttää Soneran tai Radiolinjan wap-palveluita, on oltava kummankin kanssa sopimus ja kaksi kännykkää tai vaihdeltava kännykässään sim-korttia. Ajan mittaan tilanne varmaan korjaantuu. Kolmanneksi ja ratkaisevan tärkeää on se, miten asiakkaat ottavat uudet palvelut käyttöön ja minkälaisen kustannus/hyöty-analyysin he tekevät omalta kohdaltaan.

”Soittelen vain asian perästä”

Tietoyhteiskunta jakaa suomalaisia

Miehillä ja naisilla, nuorilla ja vanhoilla, on erilaiset eväät matkalla tietoyhteiskuntaan. Juha Nurmelan vielä julkaisemattoman tutkimuksen mukaan eväinä on erilaista ajatuskantaa ja laitekantaa; erilaisia valmiuksia, haluja ja mahdollisuuksia uusien välineiden käyttämiseen. Myös välineiden käyttötavat vaihtelevat työnteosta sosiaaliseen kanssakäymiseen ja pelailemiseen.

Jouni Kotkavuori

Suomalainen tietoyhteiskunta on pitkälle kehittynyt monella mittarilla. Yritysmaailmassa informaatiosektori työllistää jo yli kymmenesosan työllisistä. Korkean teknologian tuotanto yli nelinkertaistui 90-luvulla ja sen osuus Suomen tuotannosta kasvoi 3,9 prosentista 12,3 prosenttiin. Tutkimukseen ja tuotekehitykseen pa-

nostetaan yhä enemmän, arviolta 3,12 prosenttia bruttokansatuotteesta vuonna 1999, kun osuus oli 2,04 prosenttia vuonna 1991. Suomi on panostuksessaan OECD-maiden kakkonen Ruotsin jälkeen.

Kaksi kolmesta palkansaajasta käyttää työssään tietotekniikkaa ja joka kolmannella on työssä oma mikro-tietokone. Kotitalouksista 43 pro-

	Kaikki yht.	10-30 v.	31+ v.	miehet	naiset	miehet 10-30 v.	miehet 30+ v.	naiset 10-30 v.	naiset 30+ v.
"Soittelen vain asian perästä"									
1996	68	58	72	82	56	70	87	45	60
1999	70	63	73	84	57	78	86	48	60
"Tartun helposti puhelimeen soittaakseeni jollekulle"									
1996	54	66	49	44	62	59	38	75	58
1999	55	67	61	48	62	60	43	74	58
"Puhelin on välttämätön osa elämäntapaani"									
1996	77	81	75	71	82	78	68	84	82
1999	75	76	74	68	81	71	68	81	81

senttia omistaa mikrotietokoneen ja 24 prosentilla on Internet-yhteys.

Mutta miten suomalaiset kaiken tekniikan ja tiedon tulvan ottaneet vastaan? Tilastokeskuksen haastattelu- ja tutkimuspalveluissa on kerätty vuosina 1996 ja 1999 laajat käyntihaastatteluaineistot, joilla on selvitetty monipuolisesti suomalaisten uuden tieto- ja viestintätekniikan käyttöä ja mielipiteitä niistä. Viime vuoden lopulla kerätty aineisto on saatu taulukointikuntoon. Kolmessa vuodessa tapahtunutta muutosta kuvaavia raakatietoja esitetään sivujen 6-13 alalaidassa.

Enemmän lehdettämiä, enemmän verkottuneita

Sanomalehteä ei enää tule neljänneksen talouksista. Tällaisia talouksia oli viime syksynä 110 000 enemmän kuin kolme vuotta aiemmin.

Sen sijaan Suomeen tuli vuosina 1996-99 kolmessa vuodessa 350 000 uutta tietokonetaloutta. Internet-yhteydet lisääntyivät lähes yhtä paljon. Vanhoja kotikoneita on myös vaihdettu paremmin varustettuihin, sillä cd-rom-asetemalla varustettuja kotikoneita oli viime vuonna jo noin 430 000 enemmän kuin vuonna 1996.

Pienissä talouksissa tietokoneita on edelleen vähän. Kotitietokoneet ovat lapsiperheissä oleellisesti yleisempiä kuin yhden ja kahden hengen talouksissa.

Kotitietokonettaan käytti viime syksynä vähintään kerran viikossa 62 prosenttia vastaajista, kun osuus kolme

vuotta aiemmin oli 55 prosenttia. Viime syksynä www-sivuilla oli käynyt useasti noin 30 prosenttia vastaajista ja yhtä moni oli pelannut usein tietokoneella. Usein pelaavien osuus on kuitenkin alentunut selvästi kolmessa vuodessa.

Uusia matkapuhelintalouksia on tullut kolmessa vuodessa yli 8 0 0 000. Ainakin yksi kännykkä on 78 prosentilla Suomen 2,35 miljoonasta taloudesta.

Matkapuhelimen käyttäjistä vain joka kymmenes ei ollut käyttänyt tekstiviestiä. 17 prosenttia vastaajista lähetti enemmän tekstiviestejä kuin puhui puheluita. "Tiedoksi" -viestit, kysymykset sekä muistutukset asiasta tai ajasta ovat tyypillisiä. Mutta lähes puolet tekstiviestien lähettäjästä kertoi lähettäneensä myös juoruja tai rupertelleensa viesteillä. Intiimejäkin asioita oli lähes kolmanneksen viesteissä.

Kännykkä on nuorten väline, mutta haastattelututkimuksesta käy ilmi, että vanhemmatkin pääsevät menoon mukaan, ainakin maksu-miehinä. Alle 20-vuotiaista 38 prosenttia maksaa matkapuhelinlaskunsa kokonaan itse.

Etätyö ei ole tullut vielääkään

Tietoyhteiskunnan eteneminen 90-luvun jälkipuoliskolla on jonkin verran, mutta ei merkittävästi, li-

sännyt mahdollisuutta etätyöhön. Mahdollisuus on kuitenkin enemmän arveluissa kuin todellisuudessa toteutunutta. Työelämässä olevista 14 prosenttia arvioi haastatteluisa, että omaa työtä voisi tehdä etänä kokopäiväisesti tai välillä työpaikalla käyden. Vuonna 1996 näin arvelevia oli 9 prosenttia. Sen sijaan itseään koko- tai osapäiväisenä etätyöntekijänä pitävien osuus on pikemminkin alentunut kuin nousut. Heitä lienee yhteensä alle 30 000.

Haastattelututkimuksen ensitiedot viittaavat suomalaisten enemmistön matkaavan kohtuullisen hyvävointisina tietoyhteiskuntakehityksessä mukana. Tunne tietotekniikan etenemisen jalkoihin jäämisestä oli hieman alentunut, tosin runsas kolmannes kokee pudonneensa veneestä. Edelleenkin suurta enemmistöä suomalaisista ei oman ilmoituksensa mukaan tiedon tulva haittaa.

Raportti, joka sisältää tärkeimmät perusvertailut vuosien 1996-99 muutoksesta ja runsaasti tietoa matkapuhelimen käytöstä ilmestyy toukokuussa nimellä "Matkapuhelin ja tietokone suomalaisen arjessa" Katsauksia-sarjassa. Ensi vuoden alussa ilmestyy toinen raportti, joka painottuu uuden tieto- ja viestintätekniikan käyttöön liittyvien valikoitumismekanismien analysointiin. ■

	Kaikki yht.	10-30 v.	31+ v.	miehet	naiset	miehet 10-30 v.	miehet 30+ v.	naiset 10-30 v.	naiset 30+ v.
"Ilahdun yleensä, kun puhelin soi"									
1996	76	80	74	63	88	70	60	89	87
1999	76	87	72	65	87	79	59	95	83
"Pyrin toimittamaan asiat nopeasti ja tehokkaasti"									
1996	76	70	79	87	67	86	87	54	72
1999	85	85	85	91	70	89	92	82	80
"Minusta on mukava rupertella puhelimesta monen moista kiirehtimättä"									
1996	56	64	53	40	70	48	37	80	76
1999	52	63	48	36	68	47	31	79	63

Yksi reikä yhä paksummassa

leveämmässä ja puhelinpeitossa

Vesa Kuusela

Viime kesänä matkapuhelimet olivat ensimmäistä kertaa yleisempiä Suomen talouksissa kuin lankapuhelimet. Kännykät yleistyvät ja lankapuhelimet ovat vähentyneet. Kokonaan ilman puhelinta elää kuitenkin yhä koko joukko yksin asuvia vähintään keski-ikäisiä miehiä, kertoo tässä kuussa ilmestytävä tutkimus puhelinpeittävyyden muutoksesta Suomessa.

Keväällä 1999 Tilastokeskus teki yhteistyössä Finnet-yhtiöiden ja Soneran kanssa haastattelututkimuksen, jonka tavoitteena oli selvittää kotitalouksien puhelinpeittävyyttä ja peittävyyden rakennetta Suomessa. Tutkimus oli jatkoa vastaavalle vuonna 1996 tehdylle tutkimukselle. Puhelinpeittävyyden rakenteen muutosta voitiin siis analysoida.

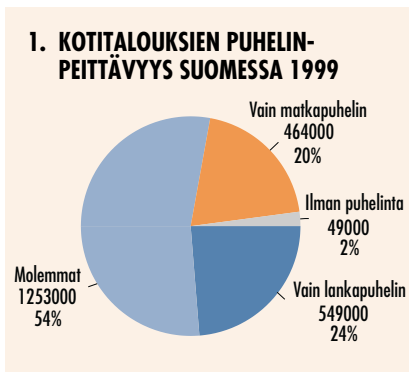
Lankapuhelinten sekä suhteellinen että absoluuttinen määrä kasvoi 80-luvun loppuun asti, mutta alkoi sitten laskea. Korkeimmillaan lankapuhelinpeittävyyttä oli vuonna 1990, jolloin yli 94 prosentilla talouksista oli lankapuhelin. Vuonna 1996 lankapuhelin oli 88 prosentilla talouksista ja matkapuhelin 33 prosentilla. Kolme vuotta siitä eteenpäin tilanne oli muuttunut niin, että lankapuhelinpeittävyyttä oli vähentynyt noin kymmenen prosenttiyksikköä ja samassa ajassa matkapuhelinpeittävyyttä oli kasvanut noin 42 prosenttiyksikköä.

Keväällä 1999 Suomen kotitalouksista oli lankapuhelin 78 prosentilla ja

matkapuhelinpeittävyyttä oli 74 prosenttia. Kokonaispeittävyyttä, eli talouksia joissa oli joko lanka- tai matkapuhelin, oli 98 prosenttia. Runsaalla puolella Suomen talouksista (54 %) oli sekä lanka- että matkapuhelin (ks. kuvio 1). Toisaalta kokonaan ilman puhelinta Suomessa oli yhteensä noin 2,1 prosenttia talouksista.

Peitto on kasvanut kännyköillä

Kokonaisuudessaan puhelinpeittävyyttä Suomessa on siis kasvanut. Vuonna 1996 runsaassa 94 prosentissa talouksista oli jompikumpi puhelin tai molemmat, mutta vuonna 1999 vastaava peitto oli 98 prosenttia.

On mahdollista, että puhelinpeittävyyttä ei enää juurikaan nouse. Sadan prosentin peitto lienee mahdoton saavuttaa. Osa puhelinpeittämättömistä talouksista on sellaisia, jotka eivät periaatteesta halua puhelinta, ja osa talouksista taas on sellaisessa elämäntilanteessa, että he eivät voi hankkia puhelinta – tai sellaista ei heille anneta.

Matkapuhelimet yleistyvät talouksissa kovaa vauhtia ja lankapuhelimet tulevat harvinaisemmiksi. Kesä-heinäkuun tienoilla 1999 matkapuhelimet olivat ensimmäistä kertaa yleisempiä Suomen talouksissa kuin lankapuhelimet. Tämä muutos johtuu osittain siitä, että matkapuhelimia hankitaan sekä korvaamaan lankapuhelimia että täydentämään puhelinvalikoimaa. Tosin tässä asiassa erilaisten talouksien käyttäytyminen on erilaista. Kuviossa 2 on esitetty puhelinpeittävyyden rakenteen muutos vuodesta 1996 vuoteen 1999.

Samassa taloudessa kuusikin puhelinta

Matkapuhelinten kohdalla on mainittava myös, kuinka monta puhelinta on sataa tai tuhatta ihmistä kohden, koska matkapuhelin on henkilökohtainen varuste ja puhelinpeittävyyden laskenta pelkästään talouksittain antaa yksipuolisen ja osin harhaanjohtavan kuvan. Toukokuussa 1999 Suomessa oli suurin piirtein 61 matkapuhelinta sataa asukasta kohden.

Keskimäärin Suomessa oli vuoden 1999 keuhällä 1,24 matkapuhelinta ta-

	Kaikki yht.	10-30 v.	31+ v.	miehet	naiset	miehet 10-30 v.	miehet 30+ v.	naiset 10-30 v.	naiset 30+ v.
Matkapuhelimen pääkäyttäjät, jotka eivät ole lähettäneet tekstiviestiä syksyn aikana									
1999	10	2	15	12	8	4	17	0	13
Ei ole lähettänyt yhtään tekstiviestiä viimeisten 7 päivän aikana									
1999	38	12	52	41	34	13	55	11	49
Lähettänyt vähintään 11 tekstiviestiä viimeisten 7 päivän aikana									
1999	20	39	10	16	25	32	8	46	12
Ei ole saanut yhtään tekstiviestiä viimeisten 7 päivän aikana									
1999	30	10	41	31	28	11	41	10	41
Saanut vähintään 11 tekstiviestiä viimeisten 7 päivän aikana									
1999	20	40	10	17	25	34	8	46	11

loutta kohti. Suurimmillaan tämän tutkimuksen mukaan yhdessä taloudessa oli kuusi matkapuhelinta.

Matkapuhelinten yleistymisessä on useita samaan aikaan ja samaan suuntaan vaikuttavia tekijöitä. Merkittävin on kenties se, että ihmiset ja kotitaloudet, joiden elämäntilanne on vakiintumaton hankkivat matkapuhelimen, joissain tilanteissa korvaamaan lankapuhelinta.

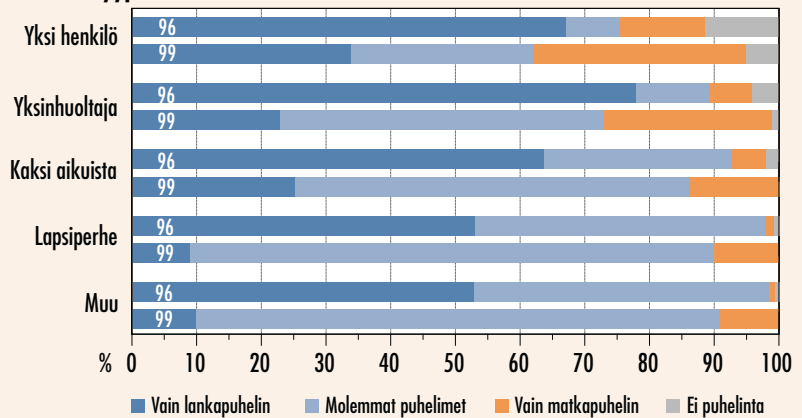
Toinen liki yhtä merkittävä tekijä matkapuhelinten yleistymisen takana on se, että nuorisolle matkapuhelin tuntuu olevan välttämättömyys. Monissa talouksissa jokaisella teini-ikäisellä on matkapuhelin. Eräänlaisina ääriesimerkinä on se, että neljän hengen talouksista 8 prosenttia ja viiden hengen talouksistakin 3 prosenttia on sellaisia, joissa jokaisella jäsenellä oli matkapuhelin.

Lasten määrän ohella talouden ikärakenteella oli selvä yhteys siihen, minkälaisia puhelimia taloudessa oli käytössä. Kuviosta 3, jossa taloudet on jaoteltu nuorimman jäsenen iän mukaan, erottuvat selvästi sellaiset taloudet, joissa on kouluikäisiä (alle 18-vuotiaita) lapsia. Niistä noin neljällä viidestä oli molemmat puhelimet ja puhelimettomia talouksia ei juurikaan ollut. Sellaisissa vanhustalouksissa, joissa kaikki jäsenet olivat eläkeiässä, oli noin kahdella kolmesta vain lankapuhelin käytössä.

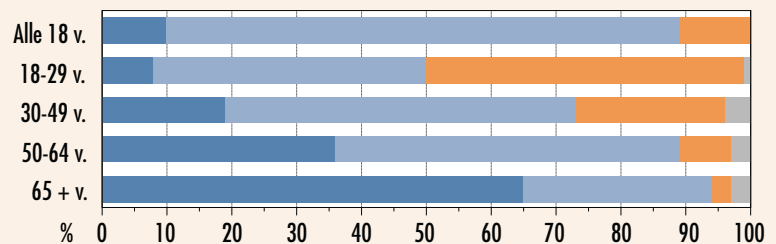
Lankapuhelin harvinaiseksi nuorilla

Nuorten ja nuorten keski-ikäisten (alle 35 vuotta) muodostamissa talouksissa lankapuhelinpeittävyys oli vain 43,5 prosenttia. Tässä luvussa ovat mukana myös yhden hengen taloudet, mutta jos nämä taloudet karsitaan pois, nousee lankapuhelinpeittävyys yli 50 prosentin myös nuorten talouksissa.

2. PUHELINPEITTÄVYYDEN MUUTOS 1996-99 talouden tyyppin mukaan

3. PUHELINPEITTÄVYYDEN RAKENNE talouden nuorimman jäsenen iän mukaan

Matkapuhelimet ovat siis tyypillisesti nuorten käytössä. Vanhemmat ihmiset ovat varsin vähäisessä määrin siirtynyt matkapuhelinten käyttäjiksi. Eryteisesti vanhemmilla naisilla matkapuhelimet ovat erittäin harvinaisia. Syynä on luonnollisesti matkapuhelimen vähäinen tarve ja se, että heillä on lankapuhelin ollut jo vuosia. Yksi syy kuitenkin lienee se, että uusien teknisten laitteiden käyttö saattaa tuntua hankalalta.

Kolmas tekijä matkapuhelinten määrän kasvun takana on se, että myös vakiintuneessa elämäntilanteessa oleviin talouksiin hankitaan matkapuhelin (tai matkapuhelimia) lankapuhelimen lisäksi. Lankapuhelin on kuitenkin edelleen vakiintuneessa elämäntilanteessa olevien

talouksien varuste. Tällaisiin talouksiin on suuressa määrin hankittu matkapuhelimia, mutta niissä ei ole siitä huolimatta luovuttu lankapuhelimesta. Kuitenkin kun tällainen talous muuttaa uuteen asuntoon, kaikissa tapauksissa ei luultavasti hankita enää lankapuhelinta.

Vakiintuneen elämäntilanteen vaikutus näkyy muun muassa verrattaessa omistusasunnossa ja vuokra-asunnossa asuvia talouksia. Omistusasunnoista 93 prosentilla on lankapuhelin, mutta vain 49 prosentissa vuokra-asunnoista. Vastaava ero on vielä dramaattisempi yhden hengen talouksien kohdalla (89 % vs. 38 %). Vuokra-asuntojen kohdalla lankapuhelinpeittävyys väheni 24 prosenttiyksikköä vuosina 1996-99. Omis-

	Kaikki yht.	10-30 v.	31+ v.	miehet	naiset	miehet 10-30 v.	miehet 30+ v.	naiset 10-30 v.	naiset 30+ v.
Hallitsee sähköpostin hyvin tietokonetta käyttäneistä									
1996	20	17	22	24	16	22	25	11	20
1999	44	56	30	46	43	54	40	45	41
Hallitsee internet-selaimen hyvin tietokonetta käyttäneistä									
1996	13	17	9	20	6	27	14	6	5
1999	41	56	29	48	33	65	36	47	23
On oma kotisivu									
1999	13	17	11	19	7	25	15	6	6
On ystävä/ystäviä, joka on saatu virtuaalisen verkko-yhteyden kautta									
1999	9	15	6	12	5	18	9	12	2

tusasunnossa asuvien talouksien osalta vähennys oli vain kolmisen prosenttiyksikköä.

Yksinäiset miehet ilman puhelinta

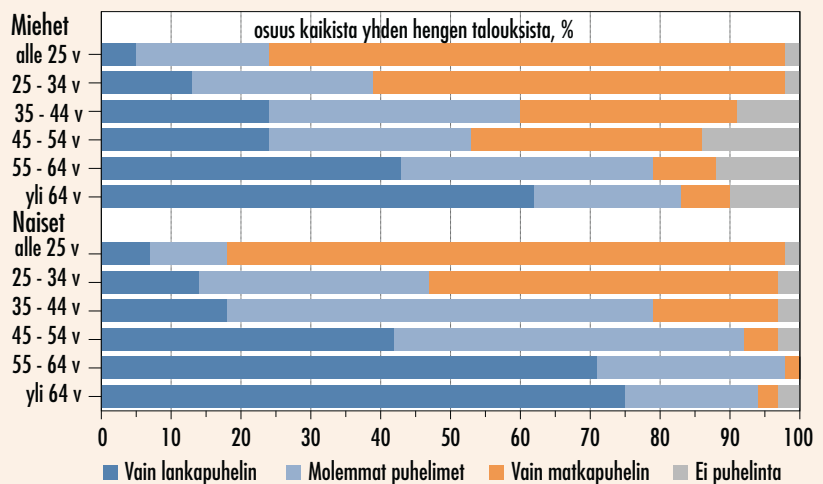
Suomessa reilusti yli kolmannes talouksista on yhden hengen talouksia. Nämä poikkeavat monessa muussakin mielessä muista talouksista, mutta ne eivät ole homogeeninen joukko. Ääripäinä mainittakoon yhtäältä yksin asuvat opiskelijat ja toisaalta vanhustaloudet.

Puhelimettomuus keskittyy yhden hengen miestalouksiin. Yli 35-vuotiaista miehistä yli 10 prosenttia on ilman kumpaakaan puhelinta. Yleisintä puhelimettomuus oli 45–55-vuotiaiden yksin asuvien miesten kohdalla (14,3 %). Yksin asuvien naisten puhelimettomuus oli suurin piirtein keskitasoa, eikä siinä ollut suurta vaihtelua ikäluokkien välillä.

Joidenkin ikäluokkien kohdalla puhelinpeittävyden rakenteen muutos on ollut erittäin voimakas (vrt. Kuusela, 1997). Kenties suurin muutos oli nuorten henkilöiden siirtyminen pelkästään matkapuhelimen käyttäjäksi. Varsinkin alle 25-vuotiaiden yksin asuvien naisten kohdalla näin on tapahtunut varsin yleisesti. Vuonna 1996 näitä vain kännykällisiä oli nuorista sinkkunaisista noin 25 prosenttia ja vuonna 1999 jo 80 prosenttia. Toinen merkille pantava seikka oli, että vanhemmat naiset olivat pysyneet lankapuhelimen käyttäjinä. Vastaava ilmiö on havaittavissa myös eläkeikäisten yksin asuvien miesten kohdalla.

Naiset ovat enemmän lankapuhelimen käyttäjiä kuin miehet. Naisista 45 prosenttia oli pelkän lankapuhelimen varassa ja miehistä vain 25 prosenttia. Vastaavasti miehet olivat useammin pelkän matkapuhelimen varassa kuin

4. PUHELINPEITTÄVYYDEN RAKENNE YHDEN HENGEN TALOUKSISSA VUONNA 1999

naiset (39 % vs. 27 %) Miehistä oli suurempi osa kuin naisista kokonaan ilman puhelinta (8 %).

Iän suhteen tarkasteltuna tulee esiin myös kahtiajako lankapuhelimen käyttäjiin ja matkapuhelimen käyttäjiin. Vanhemmilla oli useammin vain lankapuhelin ja nuoremmilla useammin vain matkapuhelin. Eläkeläisistä lähes kolme neljästä oli vain lankapuhelimen varassa ja alle 25-vuotiaista useampi kuin kolme neljästä oli puolestaan pelkästään matkapuhelimen varassa.

Huomion arvoinen seikka on lankapuhelinten yleisyys vanhemmilla naisilla: yli 55-vuotiaista naisista yli 70 prosentilla oli pelkästään lankapuhelin.

Nuoret miehet ovat eniten pelkän kännykän varassa.

Miehistä vasta eläkeikäisistä yli puolella oli vain lankapuhelin.

Muutos jatkuu vielä

On ilmeistä, että matka- ja lankapuhelimen suhteellinen osuus muuttuu vielä jonkin aikaa samalla tavalla kuin tähänkin asti. Suurin piirtein joka seitsemännessä taloudessa on harkittu lankapuhelimesta luopumista ja näistä suurin osa ilmoitti syyksi matkapuhelimen.

Yhteiskunnan muuttuminen näyttää vievän siihen suuntaan, että matkapuhelimet yleistyvät ja lankapuhelimet vähenevät. Esimerkiksi kun kaksi nuorta muuttaa yhteen, heillä todennäköisesti on molemmilla kännykkä ja tuskin kumpikaan luopuu omastaan. Se, että hankitaanko tällaiseen talouteen myös lankapuhelin, riippuu monesta asiasta.

Lankapuhelin on tietyllä tavalla ylellisyyttä: sitä ei ehkä välttämättä tarvittaisi, mutta sellainen voi olla mukava lisä. Tarpeelliseksi lankapuhelimen tässä tapauksessa tekevät muut kuin normaalit puhelintarpeet. Erityisesti Internetin käyttö (tai laajemmin tietoliikenneyhteyksien tarve) saattaa olla peruste myös lankapuhelimen hankkimiselle.

	Kaikki yht.	10-30 v.	31+ v.	miehet	naiset	miehet 10-30 v.	miehet 30+ v.	naiset 10-30 v.	naiset 30+ v.
Tarkistaa työssä sähköpostin useasti päivässä									
1996	42	16	63	35	53	15	53	18	78
1999	50	39	53	49	51	45	50	34	56
Mikro omassa käytössä työpaikalla									
1996	26	21	27	25	27	19	27	23	28
1999	34	21	37	32	36	23	34	19	41
Käyttänyt kotitietokonetta vähintään viikottain viimeisen puolen vuoden aikana									
1996	55	67	46	66	43	77	56	57	36
1999	62	75	53	67	56	76	61	71	45

Tiedon tulvassa purjehtimisen taito

Tiedon tulvassa turhan tarjonnan torjunta tulee tärkeäksi taidoksi, toteaa Jussi T. Koski, Infoähky-teoksen kirjoittaja.

Jussi T. Koski

Kirjailija Milan Kunderan mukaan "nopeus on eräänlainen ekstaasin muoto jonka teknologinen kumous on antanut ihmiselle". Erityisesti informaatio- ja kommunikaatioteknologian kehityksellä on ollut tällainen ekstaattinen vaikutus.

Tuoreessa kirjassaan *Faster. The Acceleration of Just About Everything* James Gleick kuvaa lukuisin esimerkein "kaiken nopeutumista" sekä nopeutumisen monia arveluttavia vaikutuksia. Oletamme, että teknologia mahdollistaa meidän suorittavan myös luovaa työtä yhä enemmän aikayksikköä kohti. Odotukset työpanoksiamme kohtaan kohoavat vastaavasti yhä suuremmiksi.

Aikamme vaatimukset ovat esimerkiksi synnyttäneet uuden ihmistyyppin, joka oletusarvoisesti pyrkii maksimoimaan informaation vastaanottamista, muokkaamista ja välittämistä. Ja yhä useammin näitä yliverkostoituvia kännykkäholisteja ja sähköpostiaddikteja vaivaa samalla hurry sickness, kiiresairaus, ja krooninen aikapula. Kaikkea ei saa tehtyä, ei vaikka valitsisi iltalukemiset lapsilleen One-Minute-Bedtime Story -sarjasta.

Juuri informaatio- ja kommunikaatioteknologian suhteen olemme nopeasti

edenneet tilanteeseen, jossa ihmisen teknologiasuhde on muuttumassa instrumentaalista proteettiseksi. Eräs rouva oivalsi miehensä henkilöivän proteettista teknologiasuhdetta ja kertoi minulle esimerkin yhdessä keskustelutilaisuudessa: "Kun mieheni istuu illalla kotonamme sohvalle, vaikuttaa siltä kuin kannettava tietokone olisi kasvanut kiinni hänen polveensa."

Kun Suomesta puhutaan, ekstaattisen nopeaa on ollut myös teknologian vauhdittama kulttuurinen muutoksemme Bertolt Brechtin kuvaa- masta kahdella kotimaisella vaikenevasta kansakunnasta maailman kärkipään tietoyhteiskuntalaboratorioksi. En ole ihan varma, ovatko yleiset elämänhallintataitomme kehittyneet teknologian tahdissa.

Kuvaamaani taustaa vasten tarkastelen seuraavassa informaatiotulvaa erityisesti informaation luovaan jalostamiseen perustuvan symbolianalyttisen työn ongelmana. Samalla on syytä huomata asetelman tietty elitistisyys: köyhissä kehitysmaissa infopuute on info- tulvaa polttavampi ongelma.

Tosin polarisaatiota on nähtävissä myös ns. tietoyhteiskuntien sisällä. Kun itähelsinkiläisiä äänestysikäisiä nuoria taannoin haastateltiin television ajan- kohtaisohjelmassa, kukaan haastatelluis- ta ei tiennyt sen enempää Esko Ahon kuin Tarja Halosenkaan puoluekantaa.

Informaatiotulva on ongelma

Mutta mainitsemassani viitekehyksessä informaatiotulva oikeasti on ongelma.

Ekstaattisen nopeuden aikakaudella kehittyvässä uudessa taloudessa olen- naista ovat nopeus ja reaaliaikaisuus, verkostoituminen, sekä ei-materiaaliset hyödykkeet ja pääomat kuten informaatio ja erilaiset suhteet ja yhteydet. Hallitakseen tätä kaikkea ihmisiä kehoitetaan häivyttämään radikaalisti raja "elämäelämän" ja työelämän väliltä. Tietoaajan menestyjän on kyettävä tuotamaan uusia symbolisia sisältöjä jatkuvasti ja loputtomasti: "One must seek novelty forever"! Haaste on vaativa. Joskus voi väsy yllättää.

Brittipsykologi David Lewis on lanseerannut käsitteen informaatiouupumus-oireyhtymä (information fatigue syndrome), jonka hän katsoo vaivaavan erityisesti paljon informaatiota käsitteleviä symbolianalyttikoita. Informaatiouupumusoireyhtymä ilmenee — paitsi yleisenä ahdistuksena ja avuttomuuden tuntemuksina — usein myös fyysisenä oirehtimisena. Informaatiouupumus saattaa johtaa analyysiparalyysiin, päätöksentekokyvyn halvaantumiseen. Yksilöiden ongelmat kertaantuvat organisaatiotasolla.

Tunnettu tulevaisuudentutkija Michael Marien pitääkin informaation liikatarjontaa tietoyhteiskunnan pahimpana

	Kaikki yht.	10-30 v.	31+ v.	miehet	naiset	miehet 10-30 v.	miehet 30+ v.	naiset 10-30 v.	naiset 30+ v.
Käytännyt kotitietokoneen sähköpostiyhteyttä lähes viikottain syksyn aikana									
1996	7	8	6	12	1	14	9	0	2
1999	14	18	11	16	13	20	13	16	10
Käytännyt pankkiyhteyttä kotitietokoneelta useasti syksyn aikana									
1996	9	8	9	11	5	10	13	6	4
1997	24	15	32	27	22	16	35	13	29
Selailut WWW-sivuja kotitietokoneella useasti syksyn aikana									
1996	16	22	12	23	8	28	18	12	4
1999	31	40	23	38	23	46	31	34	14

kirouksena, eräänlaisena metaongelmana, joka johtaa informaation arvon alenemiseen, stressiin ja kyllästymiseen.

Kansantaloustieteilijä Robert Reich on esittänyt, että viestinnän ja informaation runsaus saattaa vaarantaa kokonaisen symbolianalyttisen työn keskittymien kehittymisen ja olemassaolon. Paradoksaalisesti viimeisimmän informaation perässä juokseminen saattaa kuluttaa symbolianalyttikoiden energian ja estää heidän keskittymisensä pitkänteiseen innovatiiviseen toimintaan. Silicon Valley voi ollakin pian Burn-out Alley (ks. www.tiedeliitto.net).

Brittiläinen informatiikan professori Trevor Haywood on muuten terävästi epäillyt, että suuri osa tietoyhteiskunnassa tapahtuvasta tiedon tuottamisesta ja viestimisestä ei perustu todellisiin tiedollisiin tarpeisiin vaan Blur-taloudessa korostuvaan arvoon olla olevinaan (engl. one-upmanship) muita edellä symbolisten merkityssisältöjen hallinnassa ja esittämisessä. Tämä pätee myös akateemisesta tutkimuksesta puhuttaessa. Olennaisempaa kuin tuotetut sisällöt itessään ovatkin tällöin ne imagot ja brändit, joita yksilöt ja organisaatiot rakentavat ja ylläpitävät merkityssisältöjä tuottamalla. Saatamme siis ajautua eräänlaiseen olevinaan olemisen oravanpyörään.

Ongelma on myös se, että tutkimustietoa syntyy niin paljon että sen hyötysuhde jää väistämättä heikoksi. Konkreettisen esimerkin asiasta antaa vuoden 1982 talousnobelisti George Stigler. Hän uskoo, että jos hänen alallaan Journal of Political Economy -lehden seitsemätätuhannesta lukijasta viisitoista lukijaa lukee jonkun artikkelin, sen täytyy olla todella tärkeä Vuoden Artikkel.

Kulttuurissamme yhä suuremmaksi ongelmaksi onkin muodostumassa kommunikaatio erikoistuneiden tietojärjestelmien välillä. Ongelma ei rajoitu ainoastaan tieteeseen vaan ylipäänsä yhä eriytyneempien asiantuntijakulttuurien vuorovaikutukseen. Kulttuurimme tavallaan menettää paljon potentiaalisia innovaatorajapintoja, jos luovuus lukkiutuu ainoastaan erikoistuneiden diskurssien sisälle. Nämä kaikki ovat informaatiotulvaproblematiikan ulottuvuuksia.

Tulva synnyttänyt kriittistä pohdintaa arvoista ja elämäntavasta

Suomessa Työterveyslaitoksen pääjohtaja Jorma Rantanen on jopa peräänkuuluttanut aivojensuojeluohjelmaa informaatiotulvaa vastaan. Infotulva nähdään alan tutkijoiden keskuudessa sekä suorittavan että luovan tietotyön ongelmana.

Vastareaktioita ja kritiikkiä uuden, tietointensiivisen talouden arvostuksia, työtapoja ja informaatiotulvaa kohtaan on alkanut esiintyä myös huippusymbolianalyttikoiden omassa piirissä. Esimerkiksi: uuden talouden dynamiikkaan keskittyvässä Fast Company-lehdessä insinööri Nick Campbell kirjoitti hiljattain seuraavasti:

”With too much data, too many demands, and too much competition, is it any wonder that people today are looking for ways to stop and smell the roses?”

Onkin mahdollista, että informaatiotulva, yhä tietointensiivemmäksi muodostuva työ ja näiden aiheuttamat paineet tulevat aiheuttamaan arvostuksiin ja elämäntapoihin liittyviä yksi-

öllisiä ja kollektiivisia vastareaktioita myös symbolianalyttikoiden itsensä keskuudessa.

Tutkija Tom Forester kehottaa meitä palaamaan perimmäisiin kysymyksiin työn ja teknologian murroksen keskellä:

”On ehkä tullut aika uudelleenarvioida perusteellisesti suhteemme teknologiaan ja erityisesti uuteen informaatio- ja kommunikaatioteknologiaan. Ehkä meidän tulisi mennä takaisin perusteisiin ja päättää ensin, mitä me todella haluamme elämältä: mukavan kodin, hyvän perhe-elämän, kohtuullisen elintason, puhtaan ympäristön, kiinnostavan työn ja terveet työtavat. Teknologia tulisi valjastaa palvelemaan näitä yksinkertaisia inhimillisiä tarpeita ja tavoitteita.”

Lääkkeinä yksinkertaisuus ja seulonta

On paradoksi, että tietoyhteiskunnassa meidän tulisi samanaikaisesti yhtäältä välttää infoähkyä ja toisaalta rohkaista avoimien järjestelmien toimintaa ja informaation mahdollisimman laajaa viestintää ja läpinäkyvyyttä. Tieto-organisaatioiden haaste tulevaisuudessa on kehittää sellainen kommunikaatiokulttuuri, jossa muun muassa Ikujiro Nonakan korostama informaation ylenpalttisuus (redundancy of information) ja toisaalta viestien ja informaatioaktien fokuusoituneisuus, relevanssi ja minimalismi yhdistyvät.

Kaiken kaikkiaan uskon, että sellaiset kvaliteetit kuin eleganssi ja yksinkertaisuus tulevat nousemaan arvossa kehitettäessä ja viestittäessä erilaisia tieto- ja merkityssisältöjä. Samoja ominaisuuksia tullaan kaipaamaan myös organisaatioiden ja yhteiskuntien rakenteilta ja prosesseilta.

Yksi luovan ajattelun guruista, Edward de Bono, esittääkin uudessa kirjassaan Sim-

	Kaikki yht.	10-30 v.	31+ v.	miehet	naiset	miehet 10-30 v.	miehet 30+ v.	naiset 10-30 v.	naiset 30+ v.
"Tunnen jääneeni täysin uuden tietotekniikan etenemisen jalkoihin"									
1996	41	24	48	37	46	19	44	29	52
1999	38	23	43	36	39	19	42	27	44
"Meille markkinoidaan ja myydään yhä uusia laitteita ilman, että niille on todellista käyttöä"									
1996	62	46	68	62	62	41	71	52	65
1999	70	57	75	71	69	53	78	62	72
"Uudet tekniikat eivät auta minua säästämään rahaa eikä aikaa"									
1996	54	44	58	51	57	37	56	51	59
1999	54	41	59	51	57	41	55	42	63

plicity, että jokaiseen maahan tulisi perustaa Kansallinen Yksinkertaisuusinstituutti, jonka tehtäviin kuuluisi lainsäädännön, säädösten ja yhteiskunnallisten prosessien laadun arviointi yksinkertaisuuden ja selkeyden näkökulmasta. (Yksinkertaisuusinstituutin toimintaa valvoisi lisäksi elin, jonka tarkoituksena olisi varmistaa ettei Yksinkertaisuusinstituutti itse kehity liian monimutkaiseksi (sic :-).

Informaatiotulvan hallinnassa niin yksilöille kuin organisaatioillekin voi suosittella panostamista seuraaviin perustaviin oppimisprosesseihin:

- omien tahtotilojen ja tietotarpeiden määrittely (Nonaka (1999) puhuu tietovisiosta (knowledge vision), jonka tulee ohjata informaation hankintaa ja jalostamista edelleen tiedoksi)
- omien tarpeiden kannalta ei-relevantin informaation hylkääminen ja relevantin informaation löytäminen
- olennaisen seulominen tästä informaatiosta
- edellisten vaiheiden kautta kootun informaation syntetisoiminen (tiedoksi, merkityksiksi, tietotuotteiksi, selviytymisen välineiksi)
- epämääräisyyden ja epävarmuuden sietäminen.

Edellä sanotun voi ilmaista toisin lainaamalla D.D. Haden vaihtoehtoista tiedonmäärittelmää, jonka mukaan "informaatio on orjuutta toisten ajatuksille, mutta tieto on voimaa ja vapautta ajatella itse". Tai kuten Charles Handy kuvaa laadukasta oppimista: "Laadukas oppiminen ei ole sen selvittämistä, mitä muut jo tietävät, vaan omiin tarkoituksiimme liittyvi-

en omien ongelmien ratkaisemista ja tulevista yhdeksi löytämiemme vastausten kanssa."

Luovuus: laiskottelun ja paneutumisen vuorottelua

Luovuus ja innovatiivisuus ovat tietojen mantroja ja arvostuksia siinä missä nopeus ja tehokkuuskin. Nopeuden ja informaation lisääminen ei kuitenkaan aina edistä luovuutta. Siksi muutama sana luovuuden ja informaatiotulvan suhteesta.

Luova huippusuoritus edellyttää ihmiseltä kykyä torjua välillä kaikkia mahdollisia informaatiovirikkeitä, välillä taas kykyä torjua asiaankuulumattomia informaatiovirikkeitä. Ja välillä tarvitaan tietoista asiaankuulumattomien informaatiovirikkeiden etsimistä itselle vierailta käsitteellisiltä kentiltä, oman fakkialan ulkopuolelta. Olennaista on leppoisan laiskottelun, keskittyvän paneutumisen ja uusien virikkeiden etsimisen vuorottelu.

Tunnetun luovuustutkijan Mihaly Csikszentmihalyin kirjassa *Creativity* laiskuuden merkityksestä kertoo fyysikko Freeman Dyson: "Mielestäni on hyvin tärkeää olla laiska. Ihmiset jotka ovat koko ajan kiireisiä eivät tavallisesti ole luovia. Siksi minua ei hävetä olla laiska."

Viestintätutkija Erkki Karvonen uskoo optimistisesti, että "informaa-

tion valtava tuotantokaan ei välttämättä tee meistä infosyöppöjä, vaan torjunta- ja suodatusmekanismimme kehittyvät vastaavalle tasolle." Luovuustutkimuksen biografis-analyttinen menetelmä

on paljastanut, että monilla huippuluovaksi tunnustetuilla yksilöillä tällaiset suodatusmekanismit ovat kehittyneet esimerkillisesti.

Arkkitehti Alvar Aalto toimii erinomaisena esimerkkinä siitä, kuinka luova ihminen hallitsee suhdettaan informaatioon ja virikkeisiin ja torjuu aktiivisesti turhaa informaatiota, joskus jopa sosiaalisen hyväksyttävyyden kustannuksella.

Aalto-elämäkertansa kolmannessa osassa Schildt kertoo, kuinka sanfransiskolainen professori Vernon De Mars, joka jakoi työhuoneen Aallon kanssa tämän toimiessa vierailevana professorina maineikkaassa MIT-yliopistossa Yhdysvalloissa, ihmetteli joitakin Aallon tapoja, muun muassa Aallon tapaa

"koota kaikki muut kirjeensä paitsi ne jotka olivat Ainolta avaamattomaksi pinoksi kirjoituspöydälle, missä ne ennen pitkää muodostivat pienen vuoren. 'Kirjeethän voivat olla vaikka kuinka kiireellisiä ja tärkeitä, esim. koulun rehtorilta?' De Mars rohkeni ihmetellä. 'Uskokaan pois', Aalto selitti, 'pieni makuuttaminen tekee tärkeimmänkin kirjeen pian vähemmän tärkeäksi.'"

Kirjoittaja, kasvatustieteen tohtori Jussi T. Koski, on Helsingin kaupakorkeakoulun tutkimusjohtaja.

	Kaikki yht.	10-30 v.	31+ v.	miehet	naiset	miehet 10-30 v.	miehet 30+ v.	naiset 10-30 v.	naiset 30+ v.
"Uusi tietotekniikka lisää työpaikkoja"									
1996	26	33	24	28	24	39	23	28	22
1999	52	67	46	56	47	72	61	62	42
"Nykyiset valtakunnalliset tv-kanavat riittävät minulle hyvin"									
1996	71	49	79	63	78	60	73	59	85
1999	80	64	86	75	85	61	83	76	88
"Minua ei tiedon tulva haittaa"									
1996	88	92	86	90	86	92	89	92	83
1999	86	87	86	88	85	87	88	87	84

Hiuskarvan varassa

Pekka Lith

Korkea arvonlisävero, pula ammattitaitoisesta työvoimasta sekä koulutuksen laadun ongelmat ovat parturi- ja kampaamoalan yritysten mielestä alan tärkeimpiä kehittämisen esteitä. Laatuun ensimmäinen toimialaselvitys kertoo, että liiketoiminnan tuottoaste on jäänyt pieneksi myös asiakkaiden alhaisen kulutusalttiuden vuoksi.

Suomen Hiusyrittäjät ry:n vuoden 1999 kyselytutkimukseen vastanneista parturi- ja kampaamoliikkeistä 36 prosenttia totesi, että palvelumyynni kasvoi vuonna 1998. Pääosassa (56 %) yrityksiä palvelumyynni oli pysynyt kuitenkin ennallaan. Vuonna 1999 palvelumyynnin kasvun on ennakoitu hidastuneen jonkin verran, sillä vain 28 prosenttia yrityksistä arveli myynnin kasvaneen.

Parturi- ja kampaamoliikkeiden tarjoamista palveluista tavallisin on hiustenleikkaus. Hiusten värjäykset ja raidoitukset ovat kuitenkin lisääntyneet tuntuvasti viime vuosina. Taustalla on halu uudistua ja muuttaa ulkonäköä. Asiakkaat ostavat lisääntyvässä määrin ns. hemmottelupalveluja, joi- ta ovat esimerkiksi erilaiset hiushoidot ja kampaukset.

Permanentit ovat puolestaan vähentyneet, eivätkä ne vaikuta olevan eten- kään nuorten asiakkaiden suosiossa. Kaiken kaikkiaan miehet käyttävät hiusten käsittelyyn liittyviä palveluja huomattavasti vähemmän kuin naiset. Alan liikettä valittaessa tärkeimmät va-

lintakriteerit ovat palveluntuottajan ammattitaito, miellyttävä palvelu, so- pivat aukioloajat ja hyvät tuotteet.

Uusien palvelutuotteiden kehittä- minen edellyttää luonnollisesti sitä, että parturi- ja kampaamoliikkeiden henkilöstö hallitsee entistä useampia eri tyyppisiä hoitoja ja eri tyyllisiä hiustenmuokkauksia. Henkilöstön on myös seurattava tiiviisti uusia muo- tisuuntauksia ja ymmärrettävä laa- dukkaan palvelun merkitys, sillä muussa tapauksessa asiakkaat siirty- vät muualle.

Tuotemyynissä kasvumahdollisuuksia

Tuotemyynissä (shampoot, hoitoai- neet, geelit jne.) kasvuodotukset ovat suuremmat kuin palvelumyynissä. Asiantuntijoiden mukaan tuotemyyn- nin keskimääräistä osuutta voisi nostaa nykyisestä 10-15 prosentista jopa 20-25 prosenttiin liikevaihdosta. Osa asiakkaista on hyvin tietoisia partu- reissa ja kampaamoissa myytävistä tuotteista ja yrityksen imago on niistä riippuvainen.

Valtaosa suomalaisista ostaa hiustuot- teensa päivittäistavarakaupoista, sillä par- tureissa ja kampaamoissa myytäviä tuot- teita pidetään kalliina. Osasyynä tähän on henkilöstön puutteellinen myyntitaito ja tuotetuntemuksen puute. Tuotemyynnin kasvattamista rajoittavat kuitenkin partu- ri- ja kampaamoliikkeiden pienet toimiti- lat, jotka ovat maassamme keskimäärin noin 50-60 neliötä.

Parturissa käydään kerran kuussa

Research International Finland Oy:n vuonna 1998 tekemän tutkimuksen mu- kaan partureissa ja kampaajalla käydään keskimäärin 5-6 viikon välein. Selvä enemmistö suomalaisista, eli noin 80 pro- senttia, käyttää varsinaisten parturi- ja kampaamoliikkeiden palveluja. Toisaalta viidennes suomalaisista hyödyntää ainakin joskus kotikampaajan, perheenjäsenen tai tuttavan palveluja.

Tehtyjen selvitysten mukaan suomalai- set naiset kuluttivat kampaamokäyneillään keskimäärin 180 markkaa vuonna 1998. Sitä vastoin miehet käyttivät parturikäyn- neillä keskimäärin vain runsaat 60 markkaa.

Tilastokeskuksen tuoreimman vuoden 1996 kulutustutkimuksen mukaan kotitaloudet kuluttavat parturi- ja kampaamopalveluihin 1,6 miljardia markkaa vuodessa.

Työvaltainen pienyritysala

Vuonna 1998 maassamme toimi Tilastokeskuksen yritys- ja toimipaikkarekisterin mukaan 8 300 parturi- ja kampaamoalan yritystä, joiden liikevaihto oli 1,5 miljardia markkaa. Hiusalan yritysten yleisin toimintamuoto on Suomessa yrittäjävetoinen toimintamalli, jolla ei ole ulkopuolista palkattua työvoimaa. Yhteisömuotoisia yrityksiä (osakeyhtiö, henkilöyhtiö) on melko vähän.

Yli 70 prosenttia alan toimipaikoista on parturi-kampaamoja, jotka palvelevat sekä naisia että miehiä. Naisasiakkaisiin erikoistuneita kampaamoja on alle viidennes toimipaikoista ja miesten partureita alle kymmenen prosenttia toimipaikoista. Kampaamo- ja parturipalvelujen lisäksi osa alan yrityksistä tuottaa kauneudenhoitopalveluja, kuten kosmetologi- ja jalkahoitolapalveluja.

Parturi- ja kampaamopalvelut ovat hyvin työvaltainen toimiala, jossa palkat ja muut työvoimakustannukset muodostavat 70-80 prosenttia liikevaihdosta. Toisen tärkeän kustannuserän muodostavat toimitilojen vuokrat. Aine- ja tarvikekulujen osuus liikevaihdosta on pieni. Laitteiden ja kaluston arvo voi kuitenkin nousta yli sadantuhannen markan pienessäkin liikkeessä.

Korkea alv ja harmaa talous

Tehtyjen yritysraastattelujen mukaan parturi- ja kampaamoalan tärkein kehittämisen este on korkea 22 prosentin arvonlisäverokanta. Siirtyminen arvonlisäverojärjestel-

PARTURI- JA KAMPAAMOKÄYNEILLÄ KULUTETTU KESKIMÄÄRÄINEN RAHASUMMA JA KESKIMÄÄRÄINEN KÄYNTIMÄÄRÄ VUODESSA LÄNSI-EUROOPAN MAISSA 1998

	Naisten kampaamokäynnit vuodessa	Naisten kuluttama rahasumma / kampaamokäynti, mk	Miesten parturikäynnit vuodessa	Miesten kuluttama rahasumma / parturikäynti, mk
Italia	12	119	9	83
Britannia	10	..	8,5	..
Suomi	9	179	9	62
Alankomaat	8	174	8	80
Saksa	6,8	151	6,1	87
Ranska	6,5	149	..	89
Belgia	6,5	149	7	65
Sveitsi	6	238	9	149
Tanska	6	233	6	121
Itävalta	5	205	4	70

Suomessa miehet käyttävät parturikäynneillään rahaa selvästi vähemmän kuin monissa muissa Länsi-Euroopan maissa. (Lähde: EIM Small Business Research and Consultancy: The Hairdressers' trade in the EU, Norway and Switzerland, Zoetermeer 1999).

mään 90-luvulla merkitsi suoranaista lisäkustannusta parturi- ja kampaamo yrityksille, sillä verotuksessa vähennyskelpoiset ostot ovat vain pieni osa hiusalan arvonlisäverollisesta myynnistä.

Alalla onkin esitetty arvonlisäveron laskemista kahdeksaan prosenttiin. Valtion taloudellisen tutkimuskeskuksen (VATT) mukaan arvonlisäveron alentaminen vähentäisi valtiontalouden tuloja 140 miljoonalla markalla, mutta parantaisi alan työllisyyttä 500 henkilötyövuodella. Tehtyjen yritysraastattelujen mukaan palveluhintoihin toimenpiteellä ei olisi juurikaan vaikutusta.

Arvonlisäveron lasku pienentäisi osaltaan myös alan laajaa harmaata taloutta, jonka nousee noin neljännekseen alan liikevaihdosta. Pääsyyinä harmaan talouden lisääntymiseen yrittäjät pitävät korkeaa arvonlisäverokantaa. Suomen hallitus päätti kuitenkin olla osallistumatta EU:n vapaaehtoiseen arvonlisäveron alentamiskokeiluun, jossa olisi voitu keventää hiusalan arvonlisäverotusta.

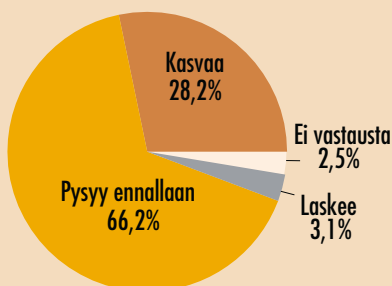
Ammatinharjoittajia ja tuolinvuokraajia

Tilastokeskuksen yritysrekisterin mukaan parturi- ja kampaamoala työllistää runsaat 8 100 työntekijää. Työllisistä huomattava osa on itsenäisiä ammatinharjoittajia, sillä palkkatyövoimaa on pääsääntöisesti vain alan suurissa yrityksissä. Arviolta 15 prosentilla parturi- ja kampaamo yrityksistä on kuitenkin ns. tuolinvuokraajia, jotka maksavat vuokraa oikeudesta käyttää työpistettä.

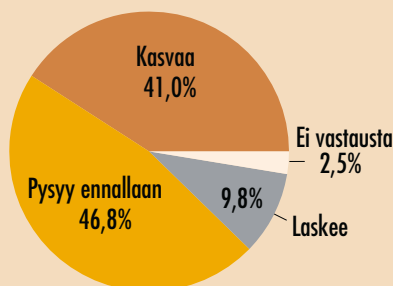
Tuolinvuokraajina toimivat tavallisesti vastavalmistuneet parturit ja kampaajat, jotka perustavat myöhemmin oman liikkeen saatuaan vakiintuneen asiakaskunnan. Asiantuntijoiden mukaan tuolinvuokraajien toiminta on saattanut kiristää parturi- ja kampaamoalan hintakilpailua, sillä kaikki tuo-

PARTURI- JA KAMPAAMOALAN MYYNIN KASVUODOTUKSET VUONNA 1999, prosenttia vastanneista

Palvelumyynti

Tuotemyynti

Lähde: Suomen Hiusyrittäjien kyselytutkimus 1999.

PARTURI- JA KAMPAAMOALAN TOIMIPAikkojen keskimääräinen liikevaihto ja liikevaihdon osuus bkt:sta Länsi-Euroopan maissa vuonna 1998

	Liikevaihto, markkaa	Osuus bkt:sta, prosenttia
Britannia	762 000	0,25
Irlanti	672 000	0,21
Sveitsi	631 000	0,32
Saksa	500 000	0,22
Itävalta	482 000	0,21
Alankomaat	363 000	0,18
Ranska	345 000	0,2
Ruotsi	298 000	0,2
Tanska	286 000	0,17
Italia	214 000	0,26
Belgia	208 000	0,26
Suomi	137 000	0,14

Suomessa hiusalan toimipaikkakohtainen liikevaihto on Länsi-Euroopan alhaisimpia. (Lähde: EIM Small Business Research and Consultancy: The Hairdressers' trade in the EU, Norway and Switzerland, Zoetermeer 1999).

EU-MAIDEN ARVONLISÄVEROTUS (ALV) PARTURIKAMPAAMOALAN PALVELUISSA JA TUOTTEISSA 1999

	Palvelujen alv-%	Tuotteiden alv-%	Alv:n maksamisen kynnyksen arvo, markkaa
Ruotsi	25	25	0
Tanska	25	25	8 000
Suomi	22	22	50 000
Belgia	21	21	33 000
Ranska	20,6	20,6	0
Italia	20	20	0
Alankomaat	17,5	17,5	81 000
Britannia	17,5	17,5	467 000
Saksa	16	16	98 000
Luxemburg	15	15	0
Irlanti	12,5	21	119 000

EU-maista Alankomaissa alan arvonlisäveroa aiotaan alentaa 17,5 prosentista 6 prosenttiin vuonna 2000. (Lähde: EIM Small Business Research and Consultancy: The Hairdressers' trade in the EU, Norway and Switzerland, Zoetermeer 1999).

Suomessa hiusalan liikevaihto EU:n häntäpäätä

EU-maissa toimii arviolta 3 550 000 parturi- ja kampaamoalan yritystä. Yhteensä alan toimipaikkoja on noin 400 000, eli 1,1 toimipaikkaa yritystä kohden. Pääosa toimipaikoista on parturi-kampaamoita, jotka palvelevat sekä miehiä että naisia. Ranskassa ja Italiassa on kuitenkin muita EU-maita enemmän erikoistuneita kampaamoja naisille ja partureita miehille.

Alan liikevaihto on EU-maissa arviolta 120 miljardia markkaa. Alan liikevaihdon osuus on bkt:hen suhteutettuna korkein Irlannissa, Belgiassa sekä Italiassa, ja matalin Alankomaissa, Tanskassa sekä Suomessa. Toimipaikkakohtainen liikevaihto vaihtelee pienyritysvaltaisten Italian, Belgian ja Suomen alle 250 000 markasta Irlannin ja Britannia yli 600 000 markkaan vuodessa.

Parturi- ja kampaamoalan työllistää EU-maissa noin 940 000 työntekijää. Ammatinharjoittajien osuus työllisistä on korkea erityisesti Belgiassa, Italiassa, Suomessa ja Tanskassa. Sitä vastoin Alankomaissa, Britanniassa, Ranskassa ja Saksassa on paljon palkansaajia muihin EU-maihin verrattuna. Luonteenomaista alalle on suuri työvoiman vaihtuvuus.

linvuokraajat eivät välttämättä hoida yhteiskunnallisia velvoitteitaan.

Provisiopalkka kannustanut työntekoon

Alan työehtosopimuksen mukaan partu-reissa ja kampaamoissa voi työskennellä nykyisin myös provisiopalkalla, mikä on vähentänyt osaltaan tuolinvuokrausta. Yrityshaastattelujen mukaan provisiopalkkauksella on ollut myönteisiä vaikutuksia työn laatuun ja työyhteisöön. Palkkausjärjestelmä on luonut innos-

tuneisuutta ja uusien taitojen hankinta koetaan aiempaa mielekkäämmäksi.

Sitä vastoin työolainsäädäntö ja työehtosopimukset rajoittavat yrityshaastattelujen mukaan toiminnan harjoittamista mm. ylityökorvausten sekä lauantai- ja sunnuntaiyökorvausten osalta. Esimerkiksi kauppakeskuksissa toimivien parturi- ja kampaamo- liikkeiden on mahdollonta toimia nykyisellä kustannustasolla, jos sunnuntai- aukioloajat yleistyvät maassamme entisestään.

Kasvukeskuksissa pulaa työvoimasta

Suomen Hiusyrittäjät ry:n kyselytutkimuksen mukaan lähes neljännes yrityksistä on halunnut palkata lisätyövoimaa vuonna 1999. Yrityksillä on ollut kuitenkin vaikeuksia ammattitaitoisen työvoiman saannissa, vaikka työttömiä parturi-kampaajia oli maassamme 1 400 vuonna 1999. Osa työttömistä on kuitenkin piilotyöttömiä tai vaikeasti työllistettäviä ja ikääntyviä työntekijöitä.

Myös ansiotasoon suhteutettu suhteellisen hyvä työttömyys- ja sosiaaliturva vähentävät työhalukkuutta edelleen. Pullonkaula ammattitaitoisesta työvoimasta on korostunut suurissa kasvukeskuksissa, joissa suuret asumiskustannukset estävät työvoiman liikkuvuutta matalapalkkaisilla palvelualoilla. Uudet työntekijät ovatkin alkaneet vaatia asuntoetua työnantajiltaan.

Koulutuksen sisältöä kehitettävä

Tänä päivänä hiusalan ammatillinen peruskoulutus on Suomessa kolmivuotinen. Perustutkinnon jälkeen on mahdollista suorittaa 20 opintoviikon erikoisparturin tai -kampaajan tutkinto, joskin jatkotutkinnon suorittaminen edellyttää käytännössä hankittua työkokemusta. Vuonna 1999 hiusalalla käynnistyi myös ammattikorkeakoulutasoinen opetus.

Ammattiopetusta annetaan myös yksityisissä oppilaitoksissa, joissa koulutuksen pituus on yleensä lyhyempi kuin julkisen sektorin ylläpitämissä oppilaitoksissa. Tehtyjen yrityskyselyjen mukaan työnan-

tajat suhtautuvat kuitenkin varauksellisesti yksityisiin kouluihin. Niissä annettavan opetuksen laatu on saatujen kokemusten mukaan kirjavaa.

Alan yritysten mukaan hiusalan koulutusta tulisi kehittää paremmin työelämää vastaavaksi. Koulutus on ollut puutteellinen mm. tuotetuntemuksen ja liiketoiminnan osaamisen, kuten myyntitaidon osalta. Nykyisin yrityksissä joudutaan käyttämään paljon niukkoja voimavaroja siihen, että vastavalmistuneet osaisivat tehdä hoitoja, palvelua ja myydä.

Oppilaitokset suuremmille paikkakunnille

Parturi- ja kampaamoalan koulutuksen kehittämisessä onkin korostettu työntekijän monitaitoisuutta ja kädentaitojen tärkeyttä, minkä vuoksi koulutukseen on suunnitteilla puolen vuoden pakollinen harjoittelujakso. Suomen Hiusyrittäjät ry:n mukaan kampaamo- ja parturialan työharjoittelun toteuttamista vaikeuttaa kuitenkin oppilaitosten väärät sijaintipaikkakunnat.

Oppilaitoksista monet sijaitsevat harvaanasutuilla alueilla, joista ei löydy vastavalmistuneille töitä eikä riittävästi harjoittelupaikkoja, sillä työnantajina toimivia parturi- ja kampaamoliikkeitä on maakunnissa vähän. Alan oppilaitosten määrä tulisi vähentää nykyisestä, ja niitä tulisi siirtää suuremmille paikkakunnille, joissa toimii harjoittelupaikkoja tarjoavia alan yrityksiä.

Lähteet:

Mm. EIM Small Business Research and Consultancy: The Hairdressers' trade in the EU, Norway and Switzerland, Zoetermeer 1999.

Lith, Pekka ja Maliranta, Erika: Yksityiset henkilöpalvelut Suomessa, Konsulttitsto P. Rytönen Oy:n tutkimuksia ja raportteja 8/1999, Helsinki 1999.

Research International Finland Oy: Parturi- ja kampaamopalvelujen käyttö- ja asennetutkimus, Helsinki 1998.

Suomen Hiusyrittäjät ry: Kyselytutkimus 1999.

Kuudes kasvun vuosi laman jälkeen

Bruttokansantuotteen määrä kasvoi viime vuonna 3,5 prosenttia ennakkotietojen mukaan. Kokonaistuotanto on nyt kasvanut yhtäjaksoisesti vuodesta 1994 lähtien. Bkt eli tuotettujen tavaroiden ja palveluiden yhteenlaskettu arvonlisäys oli viime vuonna 718 miljardia markkaa.

Eniten bkt:ra lisäsi tehdasteollisuuden tuotannon kasvu, joka oli 5,4 prosenttia. Rakentaminen lisääntyi 4,8 prosenttia, asuinrakentaminen enemmän kuin muu rakentaminen. Kiinteistö- ja liike-elämää palveleva toiminta lisääntyi viime vuonna 7,8 prosenttia. Ainoa toimiala, jonka arvonlisäys aleni huomattavasti, oli rahoitus- ja vakuutus toiminta.

Kansantalouden kysyntä oli viime vuoden aikana vankasti viennin ja yksityisen kulutuksen ja investointien varassa. Viennin määrä kasvoi 7 prosenttia ja tuonti 3,3 prosenttia. Yksityiset

kulutusmenot lisääntyivät viime vuonna 2,8 prosenttia ja yksityiset investoinnit 7 prosenttia. Sen sijaan julkiset kulutusmenot kasvoivat vain 0,3 prosenttia ja julkiset investoinnit vähenivät 6,3 prosenttia.

Yritysten rahoitusasema oli vuonna 1999 ylijäämäinen mutta vähemmän kuin vuonna 1998. Yritysten nettoluotonanto oli 19 miljardia markkaa, kun se edellisenä vuonna oli vajaat 24 miljardia. Yritysten toimintaylijäämä pysyi edellisen vuoden tasolla. Yritysten rahoitusasemaa heikensi kiinteiden investointien runsaan kahdeksan prosentin kasvu.

Söimme hieman vähemmän kuin tienasimme

Kotitalouksien käytettävissä oleva tulo lisääntyi nimellisesti 5,8 prosenttia ja reaalisesti neljä prosenttia. Tulojen kasvuun vaikutti ennen kaikkea

palkkasumman kasvu, mikä oli seurausta lähinnä ansiotason ko- hoamisesta ja työllisyyden ko- henemisestä. Palkkasumman kasvuun vaikuttivat myös työsuhte- optiot, joita arvioidaan sisältyneen palkkasummaan noin neljä mil- jardia markkaa, kun niitä edellise- nä vuonna maksettiin noin miljar- di markkaa. Kotitalouksien saa- mat sosiaalietuudet lisääntyivät nimellisesti kaksi ja puoli pro- senttia.

Kotitalouksien kulutus- menot kasvoivat nimellisesti 4,6 prosenttia eli hieman vähem- män kuin käytettävissä oleva tulo. Säästämisaste kasvoi 5,0 prosenttiin. Toissa vuonna sää- tämisaste oli 3,9 prosenttia.

Valtion rahoitusali jäämä oli viime vuonna runsaat neljä mil- jardia markkaa, kun alijäämä edellisenä vuonna oli kymme- nen miljardia markkaa. Alijää- mä supistui edellisvuodesta lä- hinnä verotulojen kasvun takia.

Tuotot välillisistä veroista kas- voivat viisi prosenttia ja välittö- mistä veroista 2,5 prosenttia. Kulutusmenot kasvoivat vain puolitoista prosenttia ja inves- toinnit vähenivät hieman.

Kuntien ja kuntayhtymien rahoitusasema oli kolmatta vuotta lievästi alijäämäinen, noin kaksi miljardia markkaa. Sosiaaliturvarahastojen rahoitusylijäämä oli 22 miljardia markkaa eli hieman enemmän kuin edellisenä vuonna.

Yhteensä julkisyhteisöjen net- toluotonanto eli Emu-ylijäämä oli 16 miljardia markkaa, 2,3 prosenttia bkt:sta, kun ylijäämä edel- lisenä vuonna oli 1,3 prosenttia. Julkisyhteisöjen sulautettu brut- tovelka, niin sanottu Emu-velka, oli 47,1 prosenttia bkt:sta.

Lähteet: Kansantalouden tilinpito, ennakkotietoja 1999. Tilastokeskus Julkisyhteisöjen alijäämä ja brutto- velka EMU-kriteerien mukaisina. Tilastokeskus

TILASTOUUTISIA

7.2. Kokoomuksen kannattajat ratkaisivat

Tarja Halonen menestyi riittävästi hyvin Kokoomuksen vahvan kan- natuksen alueilla voittaakseen presidentin vaalin toisen kier- roksen. Esko Aho voitti näillä alueilla vain pari prosenttiyksik- köä enemmän kuin Halonen, kun kannatusta verrataan presiden- tin vaalin ensimmäiseen kierrok- seen. Molemmat ehdokkaat me- nestyivät yhtä hyvin suuren ja keskimääräisen työttömyyden alueilla sekä teollisuus- ja palve- lualueilla. Pienen työttömyyden alueilla Aho sen sijaan voitti kol- misen prosenttiyksiköä enem- män kuin Halonen. Halonen me- nestyi ensimmäiseen kierrok- seen verrattuna erittäin hyvin kaupunkiasutusalueilla. Aho li-

säsi kannatustaan hyvätuloisten alueilla 3 - 4 prosenttiyksikköä enemmän kuin Halonen.

8.2. Vastavalmistuneiden työllisyys parantunut kaikilla koulutusasteilla (s.24)

9.2. Suomalaisten luottamus ta- louteen vahvistui tammikuussa (s.22)

10.2. Maa-aineskuljetusten määrä kasvoi vuoden viimeisel- lä neljänneksellä (s.23)

11.2. Ansioiden vuosinousu lo- ka-joulukuussa 2,5 prosenttia (s.24)

14.2. Rakennuskustannukset nousseet vuodessa 2,2 prosent- tia (s.21)

15.2. Inflaatio tammikuussa 2,2 prosenttia (s.25)

15.2. Teollisuustuotanto kasvoi joulukuussa ennätyskelliset 16 prosenttia (s.20)

17.2. Majoituksliikkeiden yöpy- mismäärä kasvussa kuudetta vuotta peräkkäin (s.27)

18.2. Tuontihinnat nousseet vuo- dessa jo yli 12 prosenttia (s.22 ja 26)

23.2. Työttömyysaste 10,6 prosent- tia, työttömänä 264 000 henkeä

Työllisiä oli tammikuussa 42 000 henkeä enemmän kuin vuotta aiemmin. Toimialoista työllisyys lisääntyi eniten liike-elämän pal- veluissa, teollisuudessa ja ra- kentamisessa. Työpaikat lisään-

tyivät eniten Itä- ja Länsi-Suomen lääneissä. (s.24)

23.2. Naisten asema työmark- kinoilla vaikeutui 1990-luvulla (s.24)

24.2. Tammikuun tieliikenteessä kuoli 26 ihmistä (s.27)

28.2. Rakennusyhtymien liikevaihto kasvoi 7 prosenttia syys- mar- rakuussa (s.21 ja 23)

29.2. Uusi pikaennakko teolli- suustuotannon muutoksesta (s.20)

1.3. Palvelualojen kasvu myös syys-marrakuussa tasaista (s.22-23)

3.3. Teollisuusyritysten liikevaihto kasvoi 11 prosenttia syys-marras- kuussa (s.21 ja 23)

Kuntarintamalta ei mitään uutta

Viime vuosi ei tuottanut suuria yllätyksiä kunnallistaloudessa, sillä Tilastokeskuksen tekemän selvityksen mukaan kuntien ja kuntayhtymien rahoitustilanne ei muuttunut paljon. Selvitys perustuu tammikuun alkupuolella kerättyihin tilinpäätösarvioihin.

Arvioiden mukaan kuntien ja kuntayhtymien sekä niiden liikelaitosten yhteenlaskettu toimintakate heikkeni edellisestä vuodesta lähes 2,6 miljardia markkaa. Tästä 1,9 miljardia voitiin kattaa verotulojen liksyksellä. Verotuloja kertyi

kaikkiaan 71,7 miljardia eli runsas miljardi enemmän kuin talousarvioissa ennakoitiin.

Valtionosuuksia kunnat saivat saman verran kuin edellisessä vuonna eli 18,9 miljardia markkaa. Kun rahoituskulut vähenivät nettomääräisesti 0,4 miljardilla, jäi vuosikatteiden vähennykseksi 0,2 miljardia markkaa.

Toimintakatteiden huononemiseen vaikutti henkilöstömenojen 1,6 miljardin markan, eli runsaan kahden prosentin, kasvu.

Lähde: Selvitys perustuu jokaiselta Manner-Suomen 436 kunnalta ja 247 kuntayhtymältä saatuihin tilinpäätösarvioihin. Aiemmin vas-

taavan selvityksen on tehnyt Suomen Kuntaliitto. Kunnittaisia ja kuntayhtymittäisiä tilinpäätösarvioita ei julkaista.

Teollisuus vauhditti kasvua joulukuussa

Kokonaistuotannon määrä oli viime vuoden joulukuussa 6,6 prosenttia suurempi kuin vuoden 1998 joulukuussa. Tuotannon kasvu nopeutui marras-kuusta, jolloin se oli 3,4 prosenttia. Tuotanto kasvoi maa- ja metsätaloutta lukuun ottamatta kansantalouden kaikilla päätöimialoilla.

Teollisuuden työpäiväkorjattu tuotanto lisääntyi 16 prosenttia. Nopea kasvu selittyi pääosin

puu- ja paperiteollisuuden lähes 22 prosentin kasvulla. Myös elektroniikkateollisuus palasi runsaan 40 prosentin kasvuun.

Rakentamisen tuotanto kasvoi 6,8 prosenttia vuoden 1998 joulukuusta. Liikenteen tuotanto lisääntyi 3,7 prosenttia ja kaupan tuotanto 2,8 prosenttia. Muut palvelut ja julkinen toiminta lisääntyivät 1,6 prosenttia. Maa- ja metsätalouden tuotanto pysyi edellisvuoden tasolla.

Lähde: Kokonaistuotannon kuukausikuvaaja 1999, joulukuun. Tilastokeskus

KOKONAISTUOTANNON KUUKAUSIKUVAAJA

	1999					
	Heinä	Elo	Syys	Loka	Marras	Joulu
Kokonaistuotanto	2,6	2,8	3,8	2,0	3,1	6,6

KANSANTALouden KYSYNTÄ JA TARJONTA

	1999	1998	1999			
	Milj.mk	4. nelj.	1. nelj.	2. nelj.	3. nelj.	4. nelj.
			Volyymien muutos edellisestä vuodesta, %			
			Käypiin hintoihin			
Bruttokansantuote	717761	4,1	4,4	3,4	3,4	2,8
Tuonti	211345	8,6	3,2	0,5	1,2	3,6
Kokonaistarjonta	929106	5,2	4,1	2,7	2,9	3,0
Vienti	270110	4,2	4,8	-1,2	3,7	11,8
Kulutusmenot	514463	4,0	4,3	3,2	2,3	2,5
yksityiset	361710	5,0	5,2	4,4	3,0	3,4
julkiset	152753	1,7	2,2	0,5	0,5	0,5
Investoinnit	138669	6,7	8,4	7,8	7,6	4,2
yksityiset	119196	8,3	10,2	11,0	12,6	6,3
julkiset	19473	-1,8	-1,5	-12,0	-10,0	-8,0
Varastojen muutos*	2869
Kokonaiskysyntä	926111	5,2	4,1	2,7	2,9	3,0
kotimainen kysyntä	656001	5,6	3,8	4,5	2,5	-0,9
Tuotanto toimialoittain						
Maatalous		-21,4	-5,5	-5,2	-4,8	8,1
Metsätalous		7,7	2,2	4,0	-0,7	-2,9
Koko teollisuus		9,5	5,9	6,1	5,8	3,1
Energia- ja vesihuolto		-0,5	1,5	0,1	-3,8	-0,4
Rakentaminen		5,5	5,9	8,2	8,1	4,4
Kuljetus, varastointi ja tietoliikenne		8,7	6,7	-1,0	2,3	-0,9
Kauppa		6,9	6,7	4,8	4,3	4,8
Julkinen toiminta		0,2	-0,1	0,3	0,3	0,3

* sisältää myös tilastollisen eron

BRUTTOKANSANTUOTE

	1995	1996	1997	1998	1999			
					I	II	III	VI
Volyymien muutos edellisvuodesta, %								
	3,8	4,0	6,3	5,0	3,5	4,4	3,4	2,8

Suurin osa kotimaan katsauksen tiedoista Tilastokeskuksen aikasarjatietokanta ASTIKAsta. Lähteenä Tilastokeskus, jollei toisin mainita.

VALTIONVELKA

	31.12.98	30.11.99	31.12.99
	milj.mk		
Kotimainen velka	275404	285961	287201
Ulkomainen velka	157350	137736	135892
– yhteensä ilman korjauseriä	432754	423697	423093
Valtionvelka	420337	411011	410407

Lähde: Valtiokonttori

VALTION TULOT JA MENOT

	1999	1999	Muutos
	Marras- kuu	Tammi- marras	Tammi- marras 99/98
	milj. mk		%
Valtiontalouden kassatulot			
Verot ja veronluonteiset tulot	13145	143205	5,7
Muut tulot	2836	50469	28,8
Tulot ilman rahoitustaloustoimia	15981	193674	10,9
<i>Tulot ilman lainanottoa</i>	16769	202011	9,3
Valtiontalouden kassamenot			
Kulutusmenot	4674	50718	2,2
Siirtomenot	9634	94095	-0,2
Reaalisijoitukset	257	2181	-22,6
Muut menot	1170	30766	-1,2
Menot ilman rahoitustaloustoimia	15735	177760	-0,1
Finanssisijoitukset	374	10642	-2,2
Menot ilman valtionvelan kuoletuksia	16109	188402	-0,2

Lähde: Valtiokonttori

Teollisuustuotanto kasvoi joulukuussa ennätyskäskestä

Teollisuuden työpäiväkorjattu tuotanto oli viime vuoden joulukuussa 16 prosenttia suurempi kuin joulukuussa 1998. Ennätyskäskestä kasvu selittyi pääosin puu- ja paperiteollisuuden tuotannon lähes 22 prosentin nousulla. Myös elektroniikkateollisuus palasi muutaman vaatimatoman kasvukuukauden jälkeen runsaan 40 prosentin nousuun. Korkeaan kasvuprosenttiin vaikuttaa myös se, että vertailuajankohtana eli vuoden 1998 joulukuussa teollisuustuotanto ei lisääntynyt edellisvuodesta.

Kemianteollisuuden tuotanto lisääntyi viime joulukuussa runsaat 8 prosenttia. Myös muu tehdasteollisuus kasvoi lähes 7 prosenttia, pitkälti elintarvikkeiden ja juomien valmistuksen

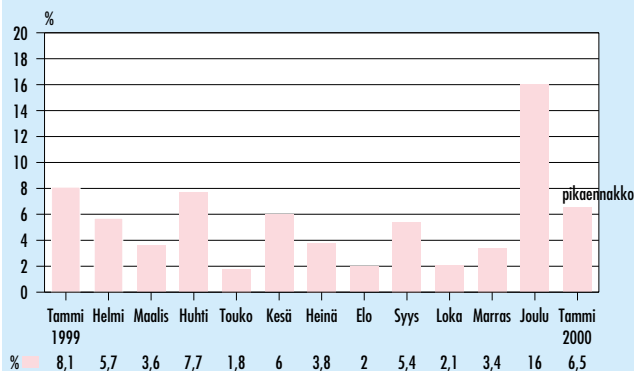
ansiosta. Alan tuotanto nousi runsaat 13 prosenttia.

Lähde: Teollisuustuotannon volyyymi-indeksi 1999, joulukuu. Tilastokeskus

Uusi pikaennakko: teollisuus kasvoi tammikuussa 6,5 prosenttia

Tilastokeskus alkaa julkaista koko teollisuustuotannon muutosprosenttia pikaennakkona. Tieto ilmestyy kuukauden viimeisenä arkipäivänä, ja se koskee edellisen kuukauden teollisuustuotantoa. Ennakkotiedot teollisuustuotannon muutoksesta toimialoittain julkaistaan entiseen tapaan puolentoista kuukauden kuluttua tilasto-

KOKO TEOLLISUUSTUOTANNON VOLYYMIN TYÖPÄIVÄKORJATTU MUUTOS EDELLISEN VUODEN VASTAAVASTA KUUKAUDESTA, %

MARKKINAHAKKUUT

	1999 Joulukuu	Muutos Joulukuu 99/98	1999 Tammi- joulukuu	Muutos Tammi- joulukuu 99/98
	1000 m ³	%	1000 m ³	%
Markkinahakkuut yht.	5364	1	55306	1

TEOLLISUUSTUOTANNON VOLYYMI-INDEKSI

	1995	1996	1997	1998	1999	IV ¹⁾	V ¹⁾	VI ¹⁾	VII ¹⁾	VIII ¹⁾	IX ¹⁾	X ¹⁾	XI ¹⁾	XII ¹⁾	
Indeksi (1995=100)	100,0	103,6	113,0	121,6	128,7	140,3	131,1	126,6	100,8	118,2	131,6	135,5	135,0	145,8	
Vuosimuutos, %		6,1	3,6	9,1	7,7	5,5	7,7	2,0	5,7	4,0	2,0	5,4	2,3	3,4	16,0

1) Työpäiväkorjattu

kuukauden päättymisestä.

Teollisuuden työpäiväkorjattu tuotanto oli tammikuussa Tilastokeskuksen mukaan 6,5 prosenttia suurempi kuin vuoden 1999 tammikuussa. Tämä pikaennakko perustuu 28. helmikuuta mennessä Tilastokeskuksen käytettävissä olleisiin tietoihin.

Tarkempi teollisuustuotannon kasvuprosentti ja toimialoittaiset tiedot tammikuulta julkaistaan 15.3. Tilastokeskuksessa on seurattu pikaennakon ja teollisuustuotannon volyyymi-indeksin kasvuprosentin poikkeamaa viime vuoden kesäkuusta alkaen. Tähän asti varsinaisen kuukausi-indeksin muu-

tosprosentti on poikennut pikaennakosta keskimäärin prosenttiyksikön verran.

Varastotilasto takaisin

Tilastokeskus alkaa lisäksi julkaista uudistettua teollisuusyritysten neljännesvuosittaista varastotilastoa parin vuoden tauon jälkeen. Nyt on saatavissa tiedot vuoden 1999 viimeiseltä neljännekseltä sekä taannehtivasti vuoden 1995 ensimmäisestä neljänneksestä alkaen. Tiedot ovat saatavissa Internetissä Tilastokeskuksen Statfin-palvelusta (statfin.stat.fi).

Lähde: Teollisuustuotannon volyyymi-indeksi 2000, ennakko, tammikuu. Tilastokeskus

TEOLLISUUSTUOTANNON VOLYYMI-INDEKSI (1995 = 100)¹⁾

	1999 Joulukuu	Muutos Joulukuu 99/98 %
Koko teollisuus	145,8	16,0
Energiatuotteet	124,5	4,2
Raaka-aineet ja tuotantohyödykkeet	126,9	18,1
Investointitavarat	210,1	22,3
Kestokulutustavarat	102,6	-19,9
Muut kulutustavarat	114,0	7,4
Teollisuustuotanto toimialoittain		
Mineraalien kaivu	68,3	-11,8
Teollisuus	148,2	17,3
Elintarvikkeiden ja juomien valmistus	122,4	13,2
Tekstiilien ja vaatteiden valmistus	93,2	4,3
Nahan ja nahkatuott. valmistus	80,2	-20,2
Puutavaran ja puutuotteiden valmistus	130,2	10,4
Massan, paperin ja paperituotteiden valmistus	116,7	25,0
Kustantaminen ja painaminen	121,7	4,7
Koksin ja öljytuotteiden valmistus	112,4	0,3
Kemikaalien ja kemiallisten tuott. valmistus	114,3	7,2
Kumi- ja muovituotteiden valmistus	117,2	15,7
Ei-metallisten mineraalituotteiden valmistus	108,1	6,4
Perusmetallien, metallituotteiden valmistus	128,2	12,7
Koneiden ja laitteiden valmistus	146,1	-0,5
Sähkötekn. tuott. ja instrumenttien valmistus	322,6	40,4
Kulkuneuvojen valmistus	103,1	-2,8
Huonekalujen valmistus, muu valmistus	112,4	-4,4
Energia- ja vesihuolto	131,6	4,6
Tehdasteollisuuden erikoisindeksit		
Puu- ja paperiteollisuus	119,3	21,6
Metalliteollisuus	193,6	20,9
Kemianteollisuus	114,8	8,5
Muu tehdasteollisuus	114,9	6,7

1) Työpäiväkorjattu

Teollisuusyritysten liikevaihto kasvoi 11 prosenttia...

Teollisuusyritysten liikevaihto oli vuoden 1999 syys-marraskuussa 11 prosenttia suurempi kuin toissa vuoden vastaavana ajanjaksona. Kasvu prosentti on vuoden 1999 korkein. Suuri kasvu johtuu osittain vuoden 1998 syys-marraskuun alhaisesta vertailutasosta.

Teollisuusyritysten vuoden 1999 tammi-marraskuun liikevaihto kasvoi vuoden 1998 tammi-marraskuusta 3,6 prosenttia. Kasvu on tullut ennen muuta vientimarkkinoilta.

Liikevaihto kotimaan markkinoilta kasvoi vain prosentin.

Sähköteknisen teollisuuden liikevaihdon kasvu oli edelleen omaa luokkaansa: syys-marraskuussa liikevaihtoa kertyi 28 prosenttia enemmän kuin edellisen vuoden vastaavana ajanjaksona. Vuoden korkeimpaan kasvuprosenttiinsa ylivät metalliteollisuuden alat perusmetallien valmistus (11 %) ja metallituotteiden valmistus (4 %). Koneiden ja laitteiden valmistus kasvoi ensi kertaa puoleen vuoteen (2 %).

Lähde: Liiketoiminnan kuukausikuvaajat 1999, marraskuu. Tilastokeskus

KONKURSSIT

	1999 Marraskuu	1999 Tammi- Marraskuu	Vuosi- muutos %
Konkurssiin haettuja yhteensä	259	2873	-2
<i>Yritykset</i> ¹⁾	247	2684	-2
Maa-, metsä- ja kalatalous	3	57	-
Teollisuus, kaivostoiminta, energiahuolto	30	398	-6
Rakentaminen	39	460	19
Kauppa	45	528	-18
Majoitus- ja ravitsemistoiminta	14	181	-16
Kuljetus, tietoliikenne ja varastointi	24	237	14
Muut palvelut	61	540	2
Toimiala tuntematon	31	283	-2
<i>Yksityishenkilöt</i>	12	189	2
Uhanalaisten työpaikkojen määrä	770	8438	5

¹⁾ Sisältää yhtiöt, yhteisöt ja yrittäjät. Vuoden 1997 alusta on otettu käyttöön toimialaluokitus 1995

MYÖNNETYT RAKENNUSLUVAT

	1999 Marras- kuu	Muutos Marras- kuu 99/98	1999 Tammi- marraskuu	Muutos Tammi- marraskuu 99/98
	1000 m ³	%	1000 m ³	%
Kaikki rakennukset	2387	19	39086	3
Asuinrakennukset	655	0	13253	13
Vapaa-ajan asuinrakennukset	63	26	1006	7
Liike- ja toimistorakennukset	705	190	6363	39
Julkiset palvelurakennukset	102	-69	2570	-7
Teollisuus- ja varastorakennukset	561	12	8988	-15
Maatalousrakennukset	200	31	4793	-10
Muut rakennukset	102	28	2112	7

RAKENNUSKUSTANNUSINDEKSI

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	1999					2000			
							V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I
Indeksi (1990=100)	102,2	103,5	102,7	105,2	107,6	109,1	108,7	109,0	109,3	109,6	109,8	110,0	110,0	110,1	110,3
Vuosimuutos, %	1,5	-1,3	-0,8	2,4	2,3	1,4	0,9	1,0	1,2	1,4	1,6	1,8	1,8	2,0	2,1

...rakennusyritysten 7 prosenttia

Rakennusyritysten liikevaihto oli viime syys-marraskuussa 7 prosenttia suurempi kuin syys-marraskuussa 1998. Kasvu hidastui, sillä vuotta aiemmin se oli 13 prosenttia. Talonrakentamisen liikevaihto lisääntyi 8 prosenttia sekä maa- ja vesirakentamisen 4 prosenttia.

Rakennusyritysten maksuma palkkasumma oli viime syys-marraskuussa 8 prosenttia suurempi kuin vuotta aiemmin. Talonrakennusalan palkkasumma kasvoi nopeammin kuin maa- ja vesirakennusalan.

Lähde: Liiketoiminnan kuukausikuvaajat 1999, marraskuu. Tilastokeskus

RAKENNUSKUSTANNUSINDEKSI (1995 = 100)

	2000 Tammikuu	Kuukausi- muutos %	Vuosi- muutos %
Kokonaisindeksi (ammattimainen rak.)	106,3	0,2	2,2
Työpanokset	112,4	0,1	4,4
Tarvikepanokset	105,7	0,5	1,4
Muut panokset	98,6	-0,2	0,7
Ammattimainen rakentaminen			
Asuinkerrostalo	106,1	0,2	2,2
Toimisto- ja liikerakennus	105,8	0,2	2,2
Teollisuus- ja varastorakennus	107,3	0,3	2,2
Omatoinen rakentaminen			
Erillinen pientalo	108,6	0,1	2,4
Maatalouden tuotantorakennus	108,5	0,5	3,1

ASUNTOTUOTANTO

	1998	1998	1999		
		4. nelj.	1. nelj.	2. nelj.	3. nelj.
Myönnetty rakennusluvut asunnoille	33947	6407	8193	12719	8735
Aloitettut asunnot	31597	6205	4775	13200	9215
Valmistuneet asunnot	29842	9046	7569	7092	4691

ASUNTOJEN HINNAT 1)

	1998	1999			
	4. nelj.	1. nelj.	2. nelj.	3. nelj.	4. nelj.
Pääkaupunkiseutu					
Keskim. neliöhinta, mk/m ²	10496	10618	10992	11686	12125
Nimellishintaindeksi, 1983=100	196,4	199,2	206,2	219,2	227,5
Reaalihintaindeksi, 1983=100	118,0	119,8	122,6	130,3	134,4
Kaupat tilastossa	1315	1355	1506	1319	1302
Muu Suomi					
Keskim. neliöhinta, mk/m ²	5929	5992	6131	6298	6385
Nimellishintaindeksi, 1983=100	203,2	205,3	210,1	215,8	218,8
Reaalihintaindeksi, 1983=100	122,1	123,5	124,9	128,3	129,3
Kaupat tilastossa	2661	2713	2746	2790	2348

¹⁾ Vanhojen kerrostalohuoneistojen keskimääräiset velattomat neliöhinnat

Tuontihinnat nousseet vuodessa jo yli 12 prosenttia

Tuontihinnat nousivat vuoden 1999 tammikuusta vuoden 2000 tammikuuhun 12,6 prosenttia. Tämä johtui erityisesti raakaöljyn maailmanmarkkinahinnan noususta, mutta myös öljytuotteiden ja värimetallien kallistumisesta. Joulukuusta tammikuuhun hinnat nousivat 0,8 prosenttia.

Vientihinnat jatkoivat myös nousuaan. Joulukuusta tammikuuhun vientihinnat nousivat 1,0 prosenttia ja vuoden 1999 tammikuusta 3,3 prosenttia. Nousu aiheutui pääosin selluloosa-, paperi- ja kartonki- sekä öljytuotteiden kallistumisesta. Sähkötekniisten laitteiden vientihinnat sen sijaan laskivat vuoden 1999 tammikuusta yli 15

prosenttia.

Raaka-aineiden dollaripohjaisia maailmanmarkkinahintoja mittaava HWWA-indeksi nousi 53,8 prosenttia vuoden 1999 tammikuusta. Vuoden 1999 joulukuusta nousu oli 1,1 prosenttia. Nousu johtui pääosin raakaöljyn hinnan kallistumisesta.

Lähde: Tuottajaintaindeksit 2000, tammikuu. Tilastokeskus

Palvelualat edelleen tasaisessa kasvussa

Palvelualojen (pl. kaupan) työpäiväkorjattu liikevaihto oli vuoden 1999 syys-marraskuussa 5 prosenttia suurempi kuin toissa vuoden vastaavana ajanjaksona. Viime vuonna palvelualojen liikevaihto lisääntyi hyvin tasaisesti keskimäärin 5 prosentin vauhtia.

Syys-marraskuussa nopeimmin eli 30 prosenttia kasvoi tutkimus ja kehittäminen -toimialan liikevaihto. Tälle toi-

mialalle on kuitenkin tyypillistä suuret kuukausittaiset vaihtelut.

Tietojenkäsittelypalvelun työpäiväkorjattu liikevaihto lisääntyi 6 prosenttia syys-marraskuusta 1998. Toimialan kasvu hidastui selvästi loppuvuonna. Viime vuoden ensimmäisellä neljänneksellä tietojenkäsittelypalvelun liikevaihto lisääntyi 22 ja toisella neljänneksellä 15 prosenttia vuotta aiemmasta.

Lähde: Liiketoiminnan kuukausikuvaukset 1999, marraskuu. Tilastokeskus

Suomalaisten luottamus talouteen vahvistui tammikuussa

Kuluttajien luottamusindikaattori oli tammikuussa korkeampi kuin marras-joulukuussa. Kuluttajien näkemykset sekä omasta että maan taloudesta ovat parantuneet.

Myös kestopavareiden ostamista pidettiin tammikuussa kannattavampana. Tiedot perustuvat Tilastokeskuksen kuluttajabarometriin, jota varten haastateltiin 10. - 26. tammikuuta 1 526 Suomessa asuvaa henkilöä.

Kuluttajista 39 prosenttia odotti tammikuussa, että Suomen taloustilanne yhä paranee tänä vuonna. Oman taloutensa kohentamiseen luotti 30 prosenttia kuluttajista. Kuluttajista 57 prosenttia uskoi, että työttömyys edelleen vähenee. Lisäksi kuluttajat arvioivat inflaation olevan 2,4 prosenttia ensi vuoden tammikuussa.

Matkailua ja remontteja suunnitellaan

Kestotavaroiden ostamista piti haastatteluhetkellä edullisena 53 prosenttia kuluttajista. Eri-laiset ostoaiheet olivat tammikuussa vahvat. Varsinkin lomamatkailua sekä asunnon remontointia suunniteltiin.

ULKOMAANKAUPPA

	1999 Marraskuu milj. mk	Vuosi- muutos %
<i>Tuonti tavaroiden käytön mukaan</i>		
Tuonti yhteensä	16285	11,6
Raaka-aineet ja tuotantotarvikkeet	6721	18,1
Energiatuotteet	1652	80,9
Investointitavarat	4074	-9,2
Kestokulutustavarat	1790	9,7
Muut kulutustavarat	2048	9,5

Vienti toimialojen mukaan

	1999 Marraskuu milj. mk	Vuosi- muutos %
Vienti yhteensä	20267	10,7
Maa- ja metsätaloustuotteet	106	-23,7
Teollisuustuotteet	19962	11,1
elintarvikkeet, juomat ja tupakka	352	-1,1
tekstiilit ja vaatteet	259	-10,1
puutavara ja puutuotteet	1359	10,1
massa, paperi ja -paperituotteet	5020	21,8
kemikaalit ja kemialliset tuotteet	1198	29,0
kumi- ja muovituotteet	369	7,3
perusmetallit ja metallituotteet	1967	22,9
koneet ja laitteet	2157	-1,2
sähkötekniiset tuotteet	5276	-5,8
kulkuneuvot	836	36,4

Kauppatase

Lähde: Tullihallitus

VAIHTOTASE

	1998	1999	1999	1999	1999
	milj. mk				
			Loka	Marras	Joulu
Vaihtotase	39081	37210	6496	2711	6689
Kauppatase	66750	64495	8702	4718	5700
Palvelut	-5602	-5732	-396	-574	-689
Pääomansiirrot	480	176	2	5	184
Rahoitustase	-13300	-22824	218	-8327	-7113

Lähde: Suomen Pankki

KESKEISIÄ VALUUTTAKURSSEJA

	1999	1999	1999	2000	
	Marras				
	Valuuttojen keskurssit, mk				
		Joulu	Tammi		
USD	USA:n dollari	5,58	5,75	5,88	5,87
CAD	Kanadan dollari	3,75	3,92	3,99	4,05
GBP	Britannian punta	9,03	9,33	9,49	9,62
JPY	Japanin jeni	0,05	0,06	0,06	0,06
SEK	Ruotsin kruunu	0,68	0,69	0,69	0,69
NOK	Norjan kruunu	0,72	0,73	0,73	0,73
DKK	Tanskan kruunu	0,80	0,8	0,8	0,8
EEK	Viron kruunu	0,38	0,38	0,38	0,38

Lähde: Suomen Pankki

ULKOMAANKAUPPA

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	1999	1999	1999	1999	1999	1999	1999	
	III													
	IV													
	V													
	VI													
	VII													
	VIII													
	IX													
	X													
	XI													
Tuonti, milj. mk	120547	128555	140996	160995	172315	15992	14370	14387	13934	13263	13834	15583	15924	16285
Vienti, milj. mk	154163	176021	285798	212840	229233	19956	18481	18787	19339	17316	17397	21649	23890	20267
Kauppatase, milj. mk	33617	47466	44801	51846	56918	3964	4111	4401	5405	4053	3564	6066	7969	3982

Lähde: Tullihallitus

Vastavalmistuneiden työllisyys parantunut kaikilla koulutusasteilla

Vastavalmistuneiden työllisyys oli parempi vuoden 1998 loppuun kuin vuotta aiemmin. Eniten parani Tilastokeskuksen sijoittumistilaston mukaan toisen asteen ammatillisen koulutuksen suorittaneiden työllisyys. Heidän työllisyytensä myös vaihteli alueittain eniten. Toisen asteen ammatillisen koulutuksen suorittaneita ovat esimerkiksi mekaanikot, lähihoitajat ja merkantit.

Toisen asteen ammatillisen koulutuksen vuonna 1997 suorittaneista oli vuoden 1998 loppuun työssä 54 prosenttia, kun osuus vuotta aiemmin oli 48 prosenttia. Uudenmaan maakunnassa työllisten osuus oli suurin, 71 prosenttia, Kainuussa ja Lapissa puolestaan pienin, 39 prosenttia.

Vuoden 1997 maistereista,

diplomi-insinööreistä, lääkäreistä sekä liseniaateista ja tohtoreista lähes 90 prosenttia oli työllistynyt vuoden 1998 loppuun mennessä. Muut jatkoivat opiskeluaan, olivat työttömänä tai esimerkiksi kotona vanhempainlomalla tai hoitovapaalla. Suhteellisen hyvin olivat töitä saaneet myös ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneet. Heistä 81 prosenttia oli työssä vuoden kuluttua valmistumisesta. Alemman korkeakoulututkinnon ja opistoasteen tutkinnon suorittaneista oli työllistynyt noin 70 prosenttia.

Kaksi kolmesta valmistuneesta työskenteli yksityisellä sektorilla. Kunnan palvelukseen sijoittui joka neljäs ja valtiolle joka yhdestoista. Työntajasektori vaihteli koulutuksen asteen mukaan. Mitä korkeampi oli koulutus, sitä useammin sijoituttiin

julkiselle sektorille, valtiolle ja kuntiin. Korkean asteen koulutuksen suorittaneista maistereista, liseniaateista ja tohtoreista yli puolet sijoittui valtion tai kunnan palvelukseen.

Lähde: Tutkinnon suorittaneiden sijoittumistilastotaulukot, vuoden 1998 työssäkäyntitilaston ennakkotiedot.

Naisten asema työmarkkinoilla vaikeutui 90-luvulla

Naisten työmarkkina-asema vaikeutui 90-luvulla laman myötä. Naisten työttömyys kohosi lamavuosina miesten työttömyyden tasolle. Osa-aikatyö ja lyhyet pätkätyöt lisääntyivät erityisesti naisten aloilla. Taloudellisen tilan-

teen parannuttua uusia työpaikkoja tuli ensisijaisesti miesvaltaisille aloille, ja miesten työttömyys aleni naisten työttömyyttä nopeammin. Naisten työttömyysasteet olivatkin koko 90-luvun lopun korkeampia kuin miesten, ilmenee Tilastokeskuksen uudesta naisten työmarkkina-asemaa viime vuosikymmenellä kuvaavasta tutkimuksesta.

Kausityöttömyydestä tuli 90-luvun aikana myös naisten ongelma, vaikka aiemmin se oli ollut tyyppillisempää miesten työttömyydelle.

Työolotutkimuksen mukaan määräaikaiset työsuhteet lisääntyivät eritoten naisilla. Vuonna 1998 määräaikaisia työsuhteita oli naisista 21 prosentilla ja miehistä 15 prosentilla.

Lähde: Naiset Suomen työmarkkinoilla 1990-luvulla.

TYÖTTÖMYYS

	1999 Joulukuu	Tammikuu	Muutos Tammikuu 00/99 %
Työttömät, 1000 henkeä	229	264	-3,3
Miehet	111	131	-9,7
Naiset	118	134	4,7
15-24-vuotiaat	44	65	4,8
Työttömyysaste, %	9,1	10,6	-0,4 yks.
Miehet	8,4	10,1	-1,2 yks.
Naiset	9,9	11,1	0,3 yks.
15-24-vuotiaat	15,6	23,6	-0,5 yks.
Työttömyysaste toimialoitain, %			
Maa-, riista-, kala- ja metsätalous	4,3	8,3	1,2 yks.
Teollisuus	5,4	5,5	-2,2 yks.
Rakentaminen	11,9	15,0	0,8 yks.
Kauppa, majoitus- ja ravitsemistoiminta	6,1	7,8	1,4 yks.
Liikenne	5,2	5,1	-0,5 yks.
Rahoitus-, vakuutus- ja liike-elämän palvelut	4,5	7,0	-1,3 yks.
Julkiset ja muut palvelut	9,5	8,4	0,3 yks.
Uusi toimialaluokitus TOL-95			

TYÖMARKKINAT

	1995	1996	1997	1998	1999*	1999 V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	2000 I
Työlliset, 1000 henkeä	2099	2127	2169	2222	2296	2306	2435	2426	2361	2294	2264	2284	2286	2240
Työttömät, 1000 henkeä	382	363	314	285	261	354	280	227	233	230	237	237	229	264
Työttömyysaste, %	15,4	14,6	12,7	11,4	10,2	13,3	10,3	8,6	9,0	9,1	9,5	9,4	9,1	10,6

*ennakkotieto

TYÖLLISYYS

	1999 Joulukuu	2000 Tammikuu	Muutos Tammikuu 00/99 %
1000 henkeä			
15-74-vuotiaita	3896	3897	0,3
Työvoima yhteensä	2515	2504	1,3
Työvoimaosuus, %	64,6	64,3	0,7 yks.
Työvoimaan kuulumattomat 15-74-v.	1381	1393	-1,4
siitä koululaiset ja opiskelijat	377	378	-7,1
kotitaloustyötä tekevät	93	96	-7,7
Työlliset yhteensä	2286	2240	1,9
Yrittäjät ja yrittäjäperheenjäsenet	317	316	1,6
Palkansaajat	1969	1923	1,9
Työlliset työajan mukaan			
Kokoaikatyölliset	2002	1950	1,4
Osa-aikatyölliset	282	289	5,9
Työlliset toimialoitain			
Maa-, riista- ja kalatalous	116	111	1,8
Metsätalous	21	21	-8,8
Teollisuus	488	458	3,8
Talonrak., rak.asennus ja viimeistely	114	117	11,9
Maa- ja vesirakentaminen	37	20	-12,8
Kauppa, majoitus- ja ravitsemistoiminta	347	353	-1,3
Liikenne	158	155	-8,1
Rahoitus-, vakuutus- ja liike-elämän palvelut	274	270	6,9
Julkiset ja muut palvelut	727	729	2,4
Toimiala tuntematon	4	7	..
Tehdyt työtunnit, milj. tuntia	359,1	322,9	2,4

Ansioiden vuosinousu loka-joulukuussa 2,5 prosenttia

Palkansaajien nimellisansiot nousivat ennakkotietojen mukaan vuoden 1998 loka-joulukuusta viime loka-joulukuuhun 2,5 prosenttia. Noususta noin kaksi kolmasosaa johtui yleisistä palkankorotuksista, jotka toteutettiin viime vuoden alussa. Lisäksi ansiotasoa kohottivat palkkaliikumukset ja palkansaajaryhmien rakenteen muutokset. Reaaliansiot nousivat 0,9 prosenttia. Reaaliansioiden kasvua hidasti se, että

kuluttajahintojen nousu kiihtyi hieman loppuvuonna.

Lähde: Ansiotasoindeksi 1999, 4. neljännes. Tilastokeskus

Polttoaineista vauhtia inflaatiolle

Inflaatio nopeutui tammikuussa 2,2 prosenttiin joulukuun 2,0 prosentista. Inflaatiota ylläpitivät erityisesti bensiinin ja kevyen polttoöljyn kallistuminen sekä asuntujen hintojen nousu.

Bensiini oli tammikuussa noin 18 prosenttia ja kevyt polttoöljy noin 45 prosenttia kalliimpaa kuin vuosi sitten.

PALKANSAAJIEN ANSIOTASOINDEKSI (1995 = 100)

	1998		1999		
	4. nelj.	1. nelj.	2. nelj.	3. nelj.	4. nelj.
Toimiala					
Maa- ja metsätalous	109,5	112,1	112,1	112,2	112,2
Teollisuus	111,6	113,9	114,1	114,0	114,6
Energia- ja vesihuolto	110,9	112,8	112,7	112,7	113,0
Rakentaminen	111,4	113,5	113,7	113,9	114,2
Tukku- ja vähittäiskauppa	109,9	112,3	112,4	112,5	112,7
Majoitus ja ravitsemustoiminta	108,9	111,1	111,2	111,3	111,5
Kuljetus	110,7	113,1	113,3	113,3	114,1
Posti- ja teleliikenne	112,5	114,8	115,1	115,1	115,4
Rahoitus	113,5	115,4	115,6	115,9	116,1
Vakuutus	111,0	113,0	113,9	114,1	114,4
Kiinteistöalan palvelut	110,4	112,6	112,7	112,8	113,0
Tietojenkäsittelypalvelu	109,4	111,5	111,6	111,7	111,9
Tutkimus ja kehittäminen	111,1	113,3	113,5	113,8	114,0
Julkinen hallinto	110,1	112,2	112,4	112,6	112,8
Koulutus	109,0	111,0	111,2	111,3	111,5
Terveystieteiden palvelut	111,6	113,4	113,5	113,6	113,9
Sosiaalipalvelut	110,1	112,2	112,3	112,4	112,7
Yhteensä	110,9	113,1	113,3	113,3	113,7
Tuntipalkkaiset	111,0	113,4	113,4	113,4	114,0
Kuukausipalkkaiset	110,9	113,0	113,2	113,3	113,6
Sektori					
Yksityinen sektori	111,3	113,6	113,7	113,8	114,2
Kunnat	110,0	112,0	112,1	112,2	112,4
Valtio	110,4	112,6	112,9	113,1	113,3
Muut	108,4	110,5	110,7	110,9	111,1

JULKISTEN MENOJEN HINTAINDEKSI (1995 = 100)

	1998		1999				
	1998	1999	4. nelj.	1. nelj.	2. nelj.	3. nelj.	4. nelj.
Valtiontalous	103,8	102,9	102,5	103,7	103,6	103,8	104,2
Kunnallistalous	107,1	105,4	105,6	106,6	106,9	107,2	107,7

KULUTTAJAHINTAINDEKSI

	1997	1998	1999	2000							
				VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I
Indeksi (1995=100)	101,8	103,2	104,4	104,6	104,4	104,5	104,9	105,1	105,1	105,5	105,5
Vuosimuutos, %	1,2	1,4	1,2	1,1	1,2	1,1	1,1	1,3	1,6	2,0	2,2
Elinkustannusindeksi (1951:10=100)	1415	1435	1452	1454	1452	1453	1457	1460	1460	1466	1466

KULUTTAJAHINTAINDEKSI (1995 = 100)

	2000	Kuukausi-	Vuosi-
	Tammikuu	muutos %	muutos %
Kokonaisindeksi	105,5	0,0	2,2
Elintarvikkeet ja juomat	100,6	0,6	-0,7
Alkoholijuomat ja tupakka	109,1	0,6	2,4
Vaatetus ja jalkineet	92,5	-9,2	-0,6
Asuminen, lämpö ja valo	108,1	0,3	2,8
Huonekalut, kodinkoneet ja -hoito	102,8	0,0	1,0
Terveystieteiden ja sairauslääkitys	112,7	3,0	4,9
Liikenne	110,9	0,1	6,0
Viestintä	95,1	0,4	-1,1
Kulttuuri ja vapaa-aika	104,4	-1,0	1,4
Koulutus	114,0	0,0	0,5
Hotellit, kahvilat ja ravintolat	111,1	1,3	3,5
Muut tavarat ja palvelut	101,1	1,0	1,7
Nettohintaindeksi (1995=100) joulukuu	104,1	0,4	2,1
Pohjainflaatioindikaattori (1995=100) joulukuu	104,5	0,4	2,3

TUOTANNON HINTAINDEKSI (1949=100)

	2000	Kuukausi-	Vuosi-
	Tammikuu	muutos %	muutos %
Kokonaisindeksi	1598	0,7	4,5
Kotimarkkinatavarat	1598	0,4	5,5
Vientitavarat	1643	1,0	3,2
Tavararyhmät (SITC)			
0 Elintarvikkeet	1393	-0,9	0,7
7 Koneet, laitteet ja kuljetusvälineet	1542	0,5	-4,5
71 koneet ja laitteet, ei sähkökoneet	2278	0,3	3,1
72 sähkökoneet, -laitteet ja -tarv.	769	0,9	-13,9
Toimialaryhmät (ISIC, Rev.1)			
2-3 Tehdasteollisuus	1579	0,8	5,4
34-38 metalliteollisuus	1398	0,6	-0,9
34 metallin perusteollisuus	1088	1,5	11,6
35 metallituoteteollisuus	1568	0,2	1,3
36 koneiteollisuus	2281	0,2	3,2
37 sähkötekninen teollisuus	783	0,8	-11,6
38 kulkuneuvoteollisuus	1730	0,2	-1,0

TUKKUHINTAINDEKSI (1949=100)

	2000	Kuukausi-	Vuosi-
	Tammikuu	muutos %	muutos %
Kokonaisindeksi	1638	0,6	6,4
Kotimaiset tavarat	1692	0,4	4,3
Tuontitavarat	1459	0,7	10,4
Tavararyhmät (SITC)			
0 Elintarvikkeet	1247	-0,5	-0,6
3 Polttoaineet, kaasu, sähkö, lämpö	1821	1,0	15,5
31a kivennäispolttoaineet ja -öljyt	2696	1,9	42,0
31b kaasu, sähkövirta ja lämpö	1193	0,2	-1,4
5 Kemian teollisuuden tuotteet	1248	1,0	6,8
68 Epäjälöt metallit	1300	1,6	19,2
7 Koneet, laitteet ja kuljetusvälineet	1888	0,0	1,3
71 koneet ja laitteet, ei sähkökoneet	3133	0,3	2,3
72 sähkökoneet, -laitteet ja -tarv.	710	-0,1	-0,8
73 kuljetusneuvot	2004	0,0	3,2

	TUONTIHINTAINDEKSI (1995=100)			VIENTIHINTAINDEKSI (1995=100)		
	2000 Tammikuu	Kuukausi- muutos %	Vuosi- muutos %	2000 Tammikuu	Kuukausi- muutos %	Vuosi- muutos %
Kokonaisindeksi	104,9	0,8	12,6	96,1	1,0	3,3
Energiatuotteet	171,3	4,2	94,1			
Raaka-aineet ja tuotantohyödykkeet	92,7	0,4	9,2	97,9	1,2	7,7
Kestokulutustavarat	101,5	-0,3	-1,1	93,1	0,1	-6,1
Muut kulutustavarat	103,6	0,3	1,6	106,0	-0,4	3,1
Investointitavarat	103,7	0,2	2,8	88,1	0,6	-7,0
Tavararyhmät (NACE-TOL)						
01 Maataloustuotteet	95,5	0,7	-2,4			
02 Metsätaloustuotteet	94,1	-0,6	-9,2			
C <i>Mineraalit</i>	159,3	3,4	84,3			
D <i>Teollisuustuotteet</i>	99,8	0,3	6,7	96,3	1,0	3,2
DA Elintarvikkeet, juomat ja tupakka	107,2	0,0	1,1	112,2	-0,5	4,1
DB Tekstiilit ja vaatteet	97,4	-2,3	0,7	95,3	-0,5	-0,9
DD Puutavara ja -tuotteet				90,7	1,5	1,6
21 Selluloosa, paperi ja paperituotteet	88,3	3,1	5,5	102,3	1,3	7,6
232 Öljytuotteet	179,7	2,1	114,5			
DG Kemikaalit ja kemialliset tuotteet	94,6	1,1	5,1	104,9	1,5	14,1
DH Kumi- ja muovituotteet	95,7	0,0	-0,3	100,8	0,3	1,2
D1 Ei-metalliset mineraalituotteet	103,4	3,6	0,9	112,1	0,0	4,3
27 Perusmetallit	107,1	1,5	28,6	89,0	1,0	12,3
271 rauta, teräs ja rautaseokset	107,4	1,6	21,8	77,0	0,3	-2,0
274 muut kuin rautametallit	112,0	3,0	57,0	110,5	2,0	39,6
28 Metallituotteet	99,9	-1,3	-2,2	90,1	0,0	-2,8
DK Koneet ja laitteet	112,3	0,3	2,5	109,0	0,4	4,3
DL Sähkötekn. tuotteet ja optiset laitteet	78,0	-0,4	-0,2	73,1	1,0	-15,8
DM Kulkuneuvot	119,8	-0,1	6,1	101,7	0,3	-1,7

	TEOLLISUUDEN TUOTTAJAHINTAINDEKSI (1995=100)			KOTIMARKKINOIDEN PERUSHINTAINDEKSI (1995=100)			TUOKUHINTAINDEKSI (1995=100)		
	2000 Tammikuu	Kuukausi- muutos %	Vuosi- muutos %	2000 Tammikuu	Kuukausi- muutos %	Vuosi- muutos %	2000 Tammikuu	Kuukausi- muutos %	Vuosi- muutos %
Kokonaisindeksi	101,4	0,4	5,5	103,3	0,5	6,6	103,5	0,5	6,4
Kotimaiset tavarat				103,0	0,4	4,3	103,2	0,4	4,3
Tuontitavarat ¹⁾				104,0	0,8	12,4	104,0	0,7	10,4
Käyttötarkoitus									
Energiatuotteet	106,8	0,4	8,3	118,3	1,3	22,2	121,0	1,0	15,3
Raaka-aineet ja tuotantohyödykkeet	95,9	1,3	9,7	96,4	0,8	7,6	95,8	0,8	7,5
Kestokulutustavarat	113,4	-0,3	4,1	105,0	-0,3	0,6	103,8	-0,1	-0,1
Muut kulutustavarat	102,2	-0,4	0,6	101,8	-0,2	0,6	102,2	-0,1	0,7
Investointitavarat	102,1	0,2	0,9	105,0	0,2	2,3	102,2	0,2	1,8
Tavararyhmät (NACE-TOL)									
01 Maataloustuotteet				95,4	0,0	-4,7	96,4	-0,1	-4,2
02 Metsätaloustuotteet				113,4	0,6	0,7	105,6	0,2	-1,1
C <i>Mineraalit</i>	108,4	0,3	5,7	149,5	3,0	66,9	144,7	2,6	52,6
D <i>Teollisuustuotteet</i>	101,7	0,6	7,7	100,5	0,5	7,3	101,8	0,5	6,6
DA Elintarvikkeet, juomat ja tupakka	99,9	-0,7	0,4	100,9	-0,6	0,5	102,7	-0,3	0,8
DB Tekstiilit ja vaatteet	101,7	0,5	0,4	94,5	-1,4	0,6	94,5	-1,4	0,6
DD Puutavara ja puutuotteet	97,9	1,9	1,6	96,4	1,2	2,0	96,4	1,2	2,0
21 Selluloosa, paperi ja paperituotteet	91,9	1,4	21,7	91,4	1,6	19,4	91,6	1,6	19,4
22 Kustannus- ja painotuotteet	107,6	0,4	0,9	108,2	0,5	1,3	107,4	0,5	1,4
232 Öljytuotteet	159,6	3,3	108,5	164,9	3,0	110,1	141,0	1,4	31,8
DG Kemikaalit ja kemialliset tuotteet	101,1	0,9	10,2	97,0	1,0	7,2	96,6	1,0	7,4
DH Kumi- ja muovituotteet	100,5	1,3	3,2	97,5	0,8	1,7	97,2	0,8	1,8
D1 Ei-metalliset mineraalituotteet	108,3	1,1	2,3	107,0	1,7	1,9	106,9	1,7	1,9
27 Perusmetallit	88,0	1,9	10,9	94,9	1,8	17,6	94,9	1,8	17,6
271 rauta, teräs ja rautaseokset	85,9	0,8	2,6	93,1	1,1	9,2	93,1	1,1	9,2
274 muut kuin rautametallit	88,7	3,3	40,1	98,6	3,2	47,8	98,5	3,2	47,8
28 Metallituotteet	108,3	0,3	2,9	105,9	-0,2	1,5	105,8	-0,2	1,5
DK Koneet ja laitteet	112,2	0,0	1,8	112,0	0,2	2,0	111,8	0,2	2,1
DL Sähkötekniset tuotteet ja optiset laitteet	86,4	0,4	-1,5	79,8	-0,1	-0,8	79,7	-0,1	-0,7
DM Kulkuneuvot	109,0	0,1	2,0	117,6	-0,1	5,3	112,5	0,0	3,6
E Sähkö, kaasua, lämpö ja vesi	99,7	-0,2	-2,2	99,9	0,2	-1,9	103,7	0,1	-1,8

	TUOKUHINTAINDEKSI										
	1997	1998	1999	1999						2000	
				VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I
Indeksi (1949=100)	1601	1577	1573	1560	1576	1583	1593	1596	1612	1629	1638
Indeksi (1995=100)	100,9	99,6	99,4	98,6	99,6	100,0	100,6	100,8	101,8	103,0	103,5
Vuosimuutos, %	1,6	-1,3	-0,2	-1,2	-0,2	0,6	1,1	1,3	3,9	5,5	5,5

Majoitusliikkeiden yöpymismäärä kasvussa kuudetta vuotta peräkkäin

Matkailijat yöpyivät Suomen majoitusliikkeissä viime vuonna 15,5 miljoonaa kertaa, mikä on 2 prosenttia enemmän kuin vuonna 1998. Yöpymisten kokonaismäärä on kasvanut vuodesta 1994 lähtien. Sekä ulkomaisten että kotimaisten matkailijoiden yöpymiset lisääntyivät viime vuonna 2 prosenttia. Ulkomaisten matkailijoiden osuus yöpymisten kokonaismäärästä säilyi ennallaan 24 prosentissa.

Ruotsi oli edelleen tärkein Suomeen tulevien matkailijoiden lähtömaa viime vuonna. Ruotsalaisten yöpymisvuorokausia kertyi 574 000, eli 2 prosenttia edellisvuotista enemmän. Saksa nousi toiseksi Venäjän ohi 482 000:lla yöpymisellä. Venäläisten yöpymisiä kirjattiin 383 000, 28 prosenttia vähemmän kuin vuotta aiemmin. Venäläisten osuus ulkomaalaisten yöpymisistä oli vain 10 prosenttia, kun se vuonna 1998 oli 15 prosenttia.

Hotellihuoneiden käyttöaste oli viime vuonna 49,3 prosenttia. Vuotta aiemmin se oli lähes

sama eli 49,4 prosenttia. Käyttöaste oli maakunnista korkein Uudellamaalla (60,6 %). Helsingin hotellien huonekäyttöaste oli 68,5 prosenttia. Yli 60 prosenttiin päästiin myös Tampereella, Oulussa ja Sotkamossa.

Hotellihuoneiden toteutunut keskihinta oli viime vuonna 409 markkaa, kun se vuotta aiemmin oli 381 markkaa.

Ulkomaalaiset suosivat joulukuuta

Ulkomaisten matkailijoiden yöpymisten määrä oli viime joulukuussa 12 prosenttia suurempi kuin joulukuussa 1998. Kotimaisten matkailijoiden yöpymiset lisääntyivät 3 prosenttia. Yöpymisten kokonaismäärä lisäytyi 6 prosenttia.

Japanilaisten yöpymisten määrä kasvoi joulukuussa 27 prosenttia ja italialaisten 20 prosenttia edellisvuotiseen verrattuna. Venäläiset olivat suurin ulkomaisten matkailijoiden ryhmä joulukuussa. Heidän yöpymismääränsä kasvoi pitkästä ajasta eli 2 prosenttia vuoden 1998 joulukuusta. Vuoden 1997 joulukuuhun verrattuna määrä oli kuitenkin 45 prosenttia pienempi.

Lähde: Matkailutilasto 1999, joulukuuta. Tilastokeskus

Tammikuun tieliikenteessä kuoli 26 ihmistä

Henkilövahinkoon johtaneita tieliikenneonnettomuuksia sattui ennakkotietojen mukaan tammikuussa kaikkiaan 404. Onnettomuuksissa kuoli 26 ja loukkaantui 532 ihmistä. Kuolleita oli 5 enemmän kuin vuoden 1999 tammikuussa, kun taas loukkaantuneita oli 156 vähemmän.

Eniten kuolonuhreja liikenne vaati tammikuussa Pohjois-Karjalassa. Siellä sai surmansa 5 ihmistä, kun vuotta aiemmin kuolemaan johtaneita

ta onnettomuuksia ei tapahtunut siellä lainkaan.

Tammikuun tieliikenteessä kuolleista 20 oli liikkeellä henkilöautolla ja 2 pakettiautolla. Lisäksi kuoli 3 jalankulkijaa ja 1 moottorikelkkailija. Tieliikenteessä kuolleista miehiä oli 16 ja naisia 10.

Loukkaantuneiden lukumäärä oli lähes koko maassa pienempi kuin viime vuoden tammikuussa. Ainoastaan Etelä- ja Pohjois-Savossa sekä Pohjois-Karjalassa loukkaantuneiden määrät olivat viimevuotista suurempia.

Lähde: Tilastokeskuksen liikennetilastot

REKISTERÖIDYT UUEDET AUTOT

	2000 Tammikuu	Vuosi- muutos %	1999 Tammi- joulukuu	Vuosi- muutos %
Autot yhteensä	19503	14,5	156233	7,6
Henkilöautot	17336	15,8	136324	8,4
Linja-autot	42	16,7	541	4,6
Pakettiautot	1609	6,1	14212	1,4
Kuorma-autot	516	-0,2	5156	3,7

MAJOITUSTOIMINTA

	1999 Joulukuu	Vuosi- muutos %	1999 Tammi- joulukuu	Vuosi- muutos %
Yöpymiset hotelleissa	777349	3,2	12225441	1,8
ulkomaalaisia	237936	12,6	3191603	1,6
Hotellihuoneiden käyttöaste, %	39,6	-1,1	49,3	0,0

VÄESTÖN MUUTOKSET

	1998 1.-4. nelj.	1999* 1.-4. nelj.	1998 3. nelj.	1998 4. nelj.	1999 1. nelj.	1999 2. nelj.	1999 3. nelj.	1999 4. nelj.
Elävänä syntyneet	57108	57648	15218	13315	14188	15007	15156	13297
Kuolleet	49262	49390	11680	12188	13840	11777	11679	12094
Syntyneiden enemmyys	7846	8258	3538	1127	348	3230	3477	1203
Maahan muuttaneet	14192	14452	4366	3231	3158	3551	4386	3357
Maasta muuttaneet	10817	12113	3929	2439	3098	2576	3811	2628
Nettomuutto	3375	2339	437	792	60	975	575	729
Väestön kokonaismuutos ¹⁾	12297	11301	4244	2188	610	4480	4279	1932

*ennakkotieto

VÄKILUKU

	1995	1996	1997	1998	1999	1998 3. nelj.	1999 4. nelj.	1999 1. nelj.	1999 2. nelj.	1999 3. nelj.	1999 4. nelj.
Ajankohdan lopussa, 1 000 henkeä	5117	5132	5147	5160	5171	5157	5160	5160	5165	5169	5171

Sosiaaliturvamenojen osuus EU:n taloudesta pienehti edelleen

Sosiaaliturvamenot laskivat suhteessa bruttokansantuotteen EU:ssa puolella prosenttiyksiköllä vuodesta 1996 vuoteen 1997. Sosiaaliturvamenot olivat 28,2 prosenttia bkt:sta vuonna 1997. Lasku on jatkunut vuodesta 1993, jolloin lukema nousi huippuunsa, 29 prosenttiin vuosikymmen alun 25,4 prosentista. Laskua selittää ensisijaisesti bkt:n kasvu, mutta myös sosiaalimenojen kasvun hidastuminen.

Eläkkeet ovat edelleen sosiaalimenojen suurin erä, 45,2 prosenttia kaikista menoista. Menojen rakenne on kuitenkin muuttunut 90-luvun kuluessa, erityisesti työttömyyskorvauksien osalta. Niiden osuus kaikista sosiaalimenoista putosi 9,5 prosentista vuonna 1993 jo 7,5 prosenttiin vuonna 1997.

Eläkkeet ovat edelleen sosiaalimenojen suurin erä, 45,2 prosenttia kaikista menoista. Menojen rakenne on kuitenkin muuttunut 90-luvun kuluessa, erityisesti työttömyyskorvauksien osalta. Niiden osuus kaikista sosiaalimenoista putosi 9,5 prosentista vuonna 1993 jo 7,5 prosenttiin vuonna 1997.

Suomessa suurin pudotus

Sosiaalimenot suhteessa bkt:hen vaihtelivat EU:ssa vuonna 1997 Irlannin 17,5 prosentista Ruotsin 33,7 prosenttiin. Vuodesta 1996 vuoteen 1997 lukema laski 12 jä-

SOSIAALITURVAMENOT 1990-97 (% bkt:sta)

	1990	1993	1996	1997
Belgia	26,7	29,4	28,8	28,5
Tanska	29,7	33,0	32,5	31,4
Saksa	25,4	29,1	30,6	29,9
Kreikka	23,2	22,3	23,1	23,6
Espanja	19,9	24,0	21,9	21,4
Ranska	27,7	31,0	31,0	30,8
Irlanti	19,1	20,7	18,5	17,5
Italia	24,1	26,0	25,3	25,9
Luxemburg	22,6	24,5	25,2	24,8
Alankomaat	32,5	33,6	30,8	30,3
Itävalta	26,7	29,0	29,6	28,8
Portugali	15,6	21,0	21,6	22,5
Suomi	25,5	35,3	32,3	29,9
Ruotsi	33,1	38,6	34,6	33,7
Britannia	23,2	28,9	27,7	26,8
EU-15	25,4	29,0	28,7	28,2

senmaassa. Suurimmat pudotukset tapahtuivat Suomessa (-2,4 %), Tanskassa (-1,1 %) and Irlannissa (-1,0 %). Sosiaalimenot nousivat suhteessa bkt:hen Portugalissa, Italiassa ja Kreikassa.

Lähde: Eurostat news release 17/2000.

Yksityinen kulutus veti EU:n talouskasvua

Kotitalouksien kulutuksen 2,6 prosentin kasvu yksinään muodosti yli puolet EU:n bruttokansantuotteen kasvusta vuonna 1998.

Toinen tärkeä tekijä oli investointi, jotka kasvoivat peräti 5 prosenttia edellisestä vuodesta. Tiedot käyvät ilmi Eurostatin raportista "Economic Accounts of the European Union 1998". Raportti tuo esiin 90-luvun trendejä ja jäsenmaiden rakenteellisia eroja. Bkt ja sen pääkomponentit julkaistaan nyt ensi kertaa EU:n uuden kansantalouden tilinpidon (ESA 95) mukaan, mikä parantaa tietojen luotettavuutta ja vertailtavuutta.

Kotitalouksien kulutuksella on leijonanosaa (58 %) EU:n bkt:n rakenteessa. Julkisen kulutuksen ja investointien osuus on kummankin noin 20 prosenttia. Jäsenmaiden välillä on kuitenkin suuria rakenteellisia eroja. Kotitalouksien kulutuksen osuus bkt:sta vaihtelee Kreikan 72 prosentista Luxemburgin 47 prosenttiin. Julkisen vallan kulut olivat korkeimmat Ruotsissa (27 % bkt:sta) ja Tanskassa (26 %) ja alhaisimmat Luxemburgissa (12 %). Investointien osuus vaihteli Portugalin 26 prosentista Ruotsin 16 prosenttiin.

KANSAINVÄLINEN KATSAUS

	1998	USA	Japani	Itävalta	Belgia	Tanska	Suomi	Ranska	Saksa	Kreikka	Irlanti
Väkiluku (tuhansia)	270280	270280	125933	8079	10203	5304	5153	58847	82048	10522	3719
BKT (Mrd. US \$)	8230,9	8230,9	3783,7	212,3	250,5	174,9	124,8	1433,9	2135,7	120,4	83,2
BKT/as ostovoimakorjattu OECD=100	146	146	114	114	113	123	101	103	109	67	109
BKT:n vuosimuutos-%	q3/99	3,9*	1,0	3,0	1,7*	0,9	4,5	3,0	1,3	3,5*	10,4*
Teollisuustuotanto, vuosimuutos-%	marrask.	5,0*	5,0*	4,9*	1,5	0,9*	3,4	4,5	2,5*	0,1	4,2*
Työttömyysaste, %	jouluk.	4,0*	4,7	4,2	8,7	4,1	9,9	10,4	9,0	..	5,8
Inflaatio, vuosimuutos-%	jouluk.	2,7	-1,1	1,4	1,8*	3,0*	2,0	1,3	1,6*	2,6*	3,4
Vähittäiskaupan myynti, vuosim. %	marrask.	9,1*	-1,7	8,8*	2,5*	0,1*	1,4	4,0	-1,6	1,3*	9,2*
Osakkeiden hinnat, vuosimuutos-%	tammik.	6,5	47,8*	11,2	0,8*	22,7*	149,0*	40,2	26,9	86,6*	6,8*

Lähde: OECD Main Economic Indicators ja Key Economic Indicators, Eurostat Statistics in Focus. Population and social conditions, Viro ja Venäjä (tiedot eivät ole täysin vertailukelpoisia muiden kanssa): Tilastokeskuksen IBS-palvelu

Palvelut kasvaneet eniten, rakentaminen laskussa

Vuosina 1990-97 vahvimmin EU:ssa ovat kasvaneet yksityisten markkinoiden palvelut. Palvelualat kasvoivat 19 prosenttia. Niiden merkitys EU:n taloudessa on keskeinen, puolet bkt:sta syntyy ja lähes puolet työpaikoista on markkinapalveluissa.

Kaikilla muillakin aloilla tuotanto kasvoi vuosina 1990-97 paitsi rakentamisessa, jonka arvonlisäys väheni 7 prosenttia.

Suomessa pukeutumiseen satsataan vähiten

Raportti tuo esiin myös huomattavia eroja jäsenmaiden kotitalouksien kulutuksen rakenteessa. Kaikkiaan EU:ssa kotitalouksien kulutusmenoista 19,2 prosenttia menee ravintoon. Mutta osuus vaihtelee Kreikan 36,1:stä Alankomaiden 14,5 prosenttiin. Myös Portugalissa Irlannissa ravintoon kuuluu vielä iso osa kotitalouksien tuloista, lähes 30 prosenttia kummassakin.

Asumiseen kuuluu EU-kotitalouksilta keskimäärin 18,4 prosenttia tuloista. Asumisessa maiden erot ovat luonnollisista syistä

vielä suuremmat kuin ruokakuulissa. Ruotsalaisilta kuluu asumiin kolme kertaa enemmän (27,1 %) kuin portugalilaisilta (9,4 %).

Suomalaisetkin profiloituvat kulutusrakenteellaan. Kulutamme pukeutumiseen puolet vähemmän (4,6 %) kuin muodikkaat italialaiset (9,4 %).

Lähde: Eurostat memo 1/2000.

Ipeiros köyhin, Lontoo vaurain

Lontoo (Inner London) säilytti paikkansa EU:n vauraimpana NUTS 2 -alueena bkt:lla mitattuna, kun Eurostat julkaisi alueelliset luvut ensi kertaa EU:n uuden kansantalouden tilinpidon (ESA 95) mukaan. Tiedot ovat vuosien 1995-97 keskiarvoja. Lontoon bkt/asukas-luku ostovoimapariteeteilla korjattuna oli 229, kun koko EU:n keskiarvoa merkitään sadalla. Toiseksi korkein luku oli Hampurilla (198).

EU:n 211 NUTS 2 -alueesta köyhin bkt:lla mitattuna on Kreikan Ipeiros, jonka bkt/asukas oli 49 prosenttia keskiar-

vosta. Toinen alle 50 prosentin jäävä alue on Portugalin Acores. On hyvä muistaa, että elämänlaadusta tämä mittari ei välttämättä kerro paljontaan.

Aluetukeen oikeuttavan 75 prosentin rajan alle jäi uusituilla luvuilla 50 aluetta. Suomesta rajan alla on Itä-Suomi (74). Uudemaan bkt/asukas-luku on puolestaan lähes kolmanneksen korkeampi kuin EU:n keskiarvo (131).

Lähde: Eurostat news release 18/2000.

Puolet ruotsalaisista saa eläkettä 60-vuotiaana

Melkein puolet 60 vuotta täytäneistä ruotsalaisista saa jonkinlaista eläkettä, vaikka yleinen eläkeikä onkin 65 vuotta. Ruotsin Tilastokeskuksen mukaan jotain eläkettä saa 55-59-vuotiaistakin jo reilu neljännes, ja osuus kasvaa jatkuvasti.

Eläkkeestä huolimatta moni on vielä työssä. 63-vuotiaasta alkaen on kuitenkin eläke suurin tulonlähde jo vähintään joka toisella.

Ruotsin Tilastokeskuksen enusteen mukaan ruotsalaisten keskimääräinen elinikä nousee kahdella vuodella seuraavan 15 vuoden kuluessa ja neljällä vuodella seuraavan 35 vuoden kuluessa, mikä koettelee eläkejärjestelmää.

Ruotsiin Emmoja ja Oscareita

Emma ja Oscar olivat naapurimaamme suosituimmat nimet syntyneille lapsille viime vuonna. Ruotsin Tilastokeskuksen laskujen mukaan viime vuonna nimetyt 44 000 uutta ruotsalaistytöä saivat noin 4000 käytetyn nimen joukosta omansa. Poikia syntyi enemmän, 47 000, mutta pojille nimet valittiin rajatumasta, noin 3 600 nimen joukosta.

Suurin piirtein joka neljäs lapsi sai jonkin kymmenestä tavallisimmasta nimestä. Emman jälkeisen suosituimmat tyttöjen nimet olivat Julia ja Elin. Pojat ovat jatkossa Oscarin ohella tavallisesti nimeltään Filip, Simon, Erik tai Anton. Perinteiset Anders ja Birgitta ovat puolestaan pudonneet kokonaan Top 100 -listalta.

Italia	Alankomaat	Norja	Portugali	Espanja	Ruotsi	Sveitsi	Britannia	EU yhteensä	Venäjä	Viro	
57588	15707	4431	9968	39371	8851	7106	59168	374956	146899	1450	1998
1172,3	377,5	146,2	105,9	553,3	226,9	264,6	1357,2	8346,3	273,9	5,2	1998
102	111	130	74	78	102	130	102	101	21*	..	1998
0,9*	4,0	2,1	2,8*	3,7	4,2	1,5	1,9	1,7*	-0,7*	0,0	q3/99
2,3	-0,8	2,7	4,8	5,2	2,9	5,6*	2,1	3,1	12,9	7,5*	marrask.
11,1*	2,6*	3,3	4,4	15,0	6,6	3,0*	5,9*	8,8	11,7*	11,7*	jouluk.
2,2*	2,2	2,9*	2,0	2,9	1,3	1,6*	1,8	1,8	50,5*	3,2*	jouluk.
3,8*	6,0	4,7*	6,1*	7,2	6,9	1,7*	5,4*	2,1*	0,0	5,0	marrask.
17,2	22,6	48,4*	8,8	19,4*	40,8*	9,6*	16,8	tammik.

*Poikkeukset: BKT/as: Venäjä 96 (Maailmanpankin arvon mukaan) BKT (vuosimuutos): USA, Belgia, Italia ja EU-yht. 99q2; Venäjä 99q1; Portugali 1998q4; Kreikka ja Irlanti 1998 Teollisuustuotanto (vuosimuutos): USA, Japani, Saksa ja Viro 9912; Itävalta ja Tanska 9910; Irlanti 9908; Sveitsi 99q3 Työttömyysaste: USA 0001; Alankomaat ja Venäjä 9911; Italia ja Britannia 9910; Norja 99q3; Sveitsi ja Viro 99q2 Inflaatio: Belgia, Saksa, Kreikka, Italia, Norja, Sveitsi ja Viro 0001; Tanska ja Venäjä 9911 Vähittäiskaupan myynti (=volyymi, Espanja: myynnin arvo): Norja ja Britannia 9912; USA, Itävalta, Belgia, Tanska, Kreikka, Portugali ja Sveitsi 9910; Irlanti ja EU-yht. 9909; Italia 9812 Osakkeet: Japani, Suomi, Irlanti, Norja ja Espanja 9912; Tanska, Ruotsi ja Sveitsi 9911; Belgia 9909; Kreikka 9908

Järjestystä esityksiin

Osien järjestys summapylväskuviossa vaikuttaa kuvion ilmiösuureen ja sitä kautta kuvion sanomaan samalla tavalla kuin summaviivakuviossa. Perussyynä on, että alempana olevien osien vaihtelu kumuloituu aina pylväissä ylempänä oleviin osiin ja vaikeuttaa niiden vertailua, ja voi tehdä esimerkiksi trendin havaitsemisen mahdottomaksi.

Kuviossa 1 on keinotekoinen esimerkki, jolla kuvioityypin ongelmallisuutta voidaan havainnollistaa. Alimpana oleva on osio C pysyy saman suuruisena koko tarkastelujakson ja osio D kas-

vaa tasaisesti. Nämä ilmiöt voi havaita kuviossa 1. Myös osio A:lla on kasvava kehityssuunta, mutta siinä on myös vaihtelua ja osio B vaihtelee satunnaisesti. Kahden viimeksi mainitun osion luonteen havaitseminen kuviossa 1 on vaikeata.

Kuvioissa 2, 3 ja 4 on esitetty tarkalleen samat luvut kuin kuviossa 1, mutta kaikissa eri järjestyksessä. Kuviossa 2 osiot C ja D ovat vaihtaneet järjestystä. Siitä havaitsee osion C vakioisuuden, mutta ei enää samalla varmuudella kuin kuviossa 1. Tämä johtuu siitä, että alimman osan trendi on tarpeeksi säännöllinen.

Ongelmallisimmat esimerkit ovat kuviossa 3 ja 4, joissa alimpana olevien osioiden vaihtelu vaikuttaa siihen, miten ylempät osat havaitaan. Kuviossa 3 on lisätty apuviivat, jotka yhdistävät osiot pylväiden välillä. Joissain tilanteissa niistä on apua, mutta ei aina. Kuviossa 3 ne ehkä hieman auttavat havaitsemaan osion D kehityssuuntaa, mutta eivät trendin tasaisuutta. Sen sijaan osion C vakioisuuden havaitsemista ne eivät auta. Tällaisten apuviivojen käytössä on oltava kriittinen. Monissa tapauksissa ne häiritsevät enemmän kuin auttavat.

Kuvio 4 on kaikkein hankalin näistä esimerkeistä, koska siinä

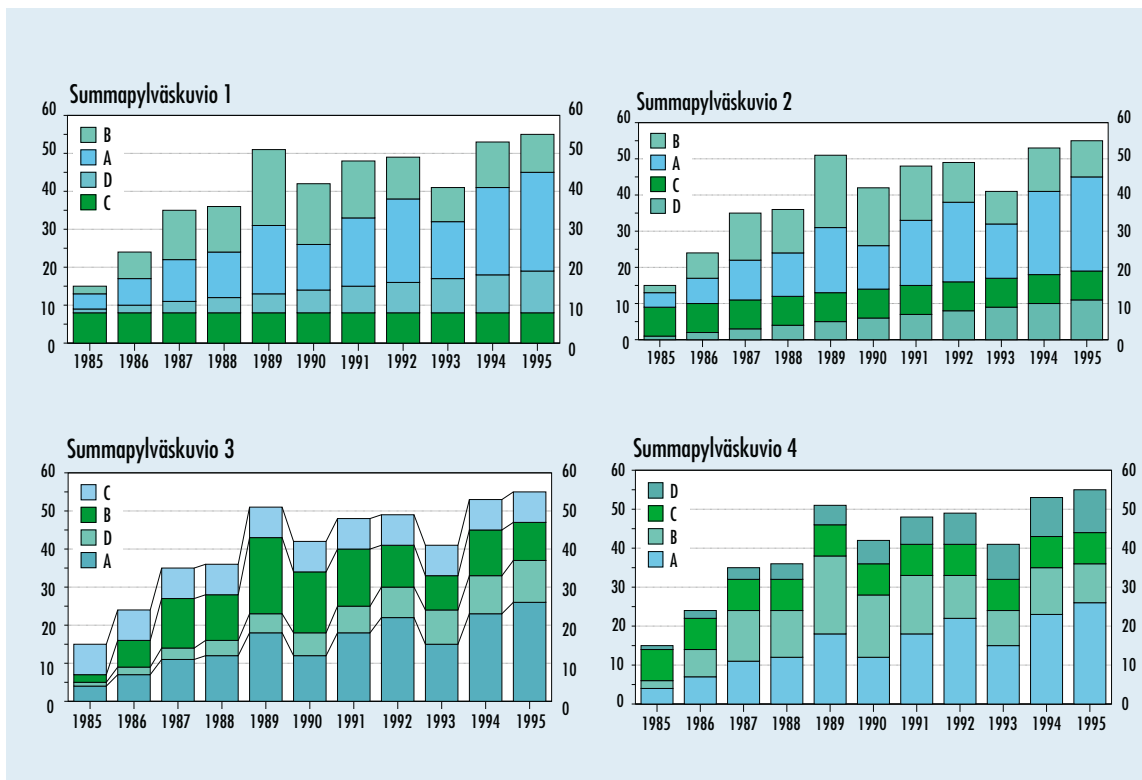
ovat alimpana ne osiot, joiden vaihtelu on suurinta. Tästä johtuen muun muassa osion D kehityssuunta voi jäädä kokonaan havaitsematta samoin kuin osion C vakioisuus.

Kuvioityypin rakenne, siis summapylväs, edellyttää, että osien summalla on järkeenkäypä tulkinta. Siitä huolimatta osioiden järjestys on useimmiten kuvion tekijän valittavissa. Silloin kannattaa pyrkiä kuvion 1 tyyppiseen ratkaisuun, missä alimmaksi on sijoitettu ne osiot, joiden vaihtelu on vähäisintä ja ylimmäksi ne, joilla on suurin vaihtelu. Jos osioiden välillä kuitenkin vallitsee luon-

nollinen järjestys (ne ovat esimerkiksi ikäluokkia), ei sellaista järjestystä pidä rikkoa. Olennaista on, että järjestys on mietitty eikä satumalta syntynyt.

Osien värisävyjen ja värien valinnassa on pyrittävä sellaiseen esitykseen, jossa alimpana ovat tummimmat sävyt tai eri värejä käytettäessä voimakkaimmat värit, kuten kuviossa 1 on tehty.

**Erikoistutkija
Vesa Kuusela,
Tilastokeskus**

AIHE JA JULKAISU NRO

Suomen lähialueet 5/99
Tilastokatsaus 1999:IV

ASUMINEN

2000:1 • Asuntojen hinnat 1999,
4. vuosineljännes

INDEKSIT

Ansiotasoindeksi 1999, 4. vuosineljännes
Kuluttajahintaindeksi 2000, helmikuu
Rakennuskustannusindeksi 2000, helmikuu
Teollisuustuotannon volyyymi-indeksi 1999,
joulukuu
Tuottajahintaindeksit 2000, helmikuu

JULKINEN TALOUS

2000:1 • Kuntien talous ja toiminta 1998

KANSANTALOUS

2000:1 • Kansantalouden tilinpito
1975-1998

2000:2 • National Accounts 1975-1998
2000:3 • Kokonaistuotannon kuukausiku-
vaaja 1999, marraskuu

KATSAUS

1999/2 • Suomen maaseutu EU-kauden
alussa - Maaseutuindikaattorit

KAUPPA

2000:1 • Tukku- ja vähittäiskauppa 1999,
lokakuu

LIIKENNE JA MATKAILU

2000:1 • Matkailutilasto 1999, marraskuu

PALKAT

1999:19 • Yksityisen sektorin kuukausipal-
kat 1998
2000:1 • Maa- ja metsätalouden
palkat 1999, 2. vuosineljännes

RAKENTAMINEN

2000:2 • Myönnetty rakennusluvat 1999,
marraskuu
2000:3 • Talonrakentaminen ja suhdanteet
2000, helmikuu

TULOT JA KULUTUS

2000:1 • Kuluttajabarometri 2000, tammi-
kuu
2000:3 • Kuluttajabarometri maakunnittain
1999, 4. vuosineljännes

TYÖMARKKINAT

2000:1 • Työvoimatilasto 1999, joulukuu
ja 4. vuosineljännes

VAALIT

1999:1 • Eduskuntavaalit 1998

VÄESTÖ

2000:1 • Väestönmuutokset kunnittain
1998
2000:2 • Väestön neljännesvuositilasto
1999, 4. vuosineljännes

YRITYKSET

2000:2 • Aloittaneet ja lopettaneet yritys-
set. Aloittaneet yritykset 1999, 3.
vuosineljännes. Lopettaneet yri-
tykset 1999, 2. vuosineljännes

Tilastokeskuksen julkaisuja voi tilata
julkaisujen myynnistä,
00022 TILASTOKESKUS, puh. (09) 1734
2011, faksi: (09) 1734 2500

METSÄNTUTKIMUSLAITOS Metsätalostatietodotteet

512 • Markkinahakkuut ja metsätalou-
den työvoima, marraskuu 1999
513 • Metsäteollisuuden ulkomaan-
kauppa, lokakuu 1999
514 • Puun ostot ja hinnat, joulukuu
1999
515 • Markkinahakkuut ja metsätalou-
den työvoima, joulukuu 1999

METINFO-tietojärjestelmä

Puun hinnat viikoittain (neljän edellisen viikon
keskihinnat) joka tiistai klo 9.00

Tilaukset: Metsäntutkimuslaitos, Metsätalou-
sellinen tietopalvelu, Unioninkatu 40 A, 00170
HELSINKI, puh. (09) 857 051, faksi: (09)
8570 5717 (Irma Kulju ja Kaarina Linna)

TIETOAJAN PALVELUKORTTI

postita ilmaiseksi, faksaa (09) 1734 2354 tai soita (09) 1734 2531

Tilaa Tietoajan

☐ kestotilauksena	350 mk/12 numeroa
☐ vuositilauksena	410 mk/12 numeroa
☐ irtonumero	39 mk/nro
☐ edellisvuosien irtonumero	30 mk/nro
numeron _____ vuodelta 19	
☐ ilmainen näyttenumero tuttavalleni:	

Nimi _____
Osoite _____
Postinro ja -toimipaikka _____
Puhelin _____

Tilaa Tietoajan kuvia A4-koossa

☐ musta-vaalkokopioina	_____ kpl	65 mk/kpl + alv 22 %
(perushintaan 5 paperikopiota)		
☐ värinkoioina	_____ kpl	65 mk/kpl + alv 22 %
☐ musta-vaalkokalvona	_____ kpl	100 mk/kpl + alv 22 %
☐ värikalvona	_____ kpl	150 mk/kpl + alv 22 %

Numerosta _____
Sivulta _____
Aiheesta _____

Yhteystietoni/Osoitteenmuutos ___ / ___ 19 ___ alkaen

Vanha osoitteeni:

Nimi _____
Osoite _____
Postinro ja -toimipaikka _____
Asiakasnumero _____

Uusi osoitteeni:

Nimi _____
Osoite _____
Postinro ja -toimipaikka _____
Puhelin _____

00003 Helsinki

Tietoaika /3A
VASTAUSLÄHETYS
Sopimus 00022/710

 Tilastokeskus

Tilasto-
keskus
maksaa
postimaksun

.A215

00022 Tilastokeskus
p. (09) 17 341,
ohivalinta (09) 1734...
faksi p. (09) 1734 2750
www.tilastokeskus.fi

Tietopalvelu, tiedustelut

Tilastokirjasto:
p. (09) 1734 2220,
faksi (09) 1734 2279

Julkaisujen myynti:

p. (09) 1734 2011
(ympäri vuorokauden),
faksi (09) 1734 2474

Aluepalveluimistot:

Oulu, p. (08) 537 2046
faksi (08) 537 2047
Seinäjoki, p. (06) 414 4539,
faksi (06) 423 3696

Tampere, p. (03) 3141 5900,
faksi (03) 3141 5950
Turku, p. (02) 274 3430,
faksi (02) 274 3440